

BO 2027 - LANDBOUW

Klemtonen van de minister

De Vlaamse land- en tuinbouw staat voor een dubbele opdracht: voldoende, kwaliteitsvol en betaalbaar voedsel blijven produceren voor de groeiende bevolking én binnen de ecologische grenzen verder ontwikkelen. We willen de landbouwer daarin maximaal ondersteunen. Een eerste klemtoon ligt daarom bij het GLB en de gemeenschappelijke marktordening. We zullen actief bijdragen aan de onderhandelingen over het GLB en maximaal pleiten voor een werkbaar beleid dat echt het verschil kan maken voor voedselzekerheid, de generatiewissel, het behalen van klimaat- en milieudoelstellingen en de benodigde eenvoud en toekomstgerichtheid i.f.v. de landbouwsector. In het kader van de duurzame landbouwtransitie is essentieel dat de GLB-middelen voor Vlaanderen niet verminderd worden. De sterke producentenorganisaties in Vlaanderen o.a. in de sectoren Groenten en Fruit, moeten eveneens verder ondersteund worden op een gelijkaardig niveau als vandaag. Toegang tot grond en ruimte om te ondernemen vormt een tweede klemtoon waarbij we het belang van voldoende rechtszekerheid benadrukken. Een moderne en klantvriendelijke overheid voor ondernemingen in de primaire sector is de derde klemtoon. Ook voor onze land- en tuinbouwers zet ik daarom in op administratieve vereenvoudiging. Ten slotte blijven we waken over de aantrekkingskracht van het beroep van land- en tuinbouwer, met bijzonder oog voor de familiale opvolging en jonge zij-instromers. Daarbij zetten we in op kwalitatief landbouwonderwijs.

Doelstellingen

Strategische- en operationele doelstellingen

TJA - THEMA OVERSCHRIJDEND

Geen doelstellingen voor deze ISE

TJW - LAND- EN TUINBOUW

SD SD1. Een leefbare en bloeiende landbouwsector als essentiële schakel binnen een sterk agrovoedingscomplex

OD 1.1 Bevorderen van veerkrachtig ondernemerschap in de landbouw

Ondernemerschap betekent kansen zien, kansen benutten en waarde creëren voor jezelf en anderen.

Gezien de diversiteit van de Vlaamse land- en tuinbouwsector, is er geen generiek bedrijfsmodel voor iedereen. Net als in de secundaire en tertiaire sector, waar de primaire sector diverse linken mee heeft, bepaalt marktwerking finaal het marktaandeel van ieder respectievelijk type of model. Die marktwerking heeft de voorbije jaren geleid tot een verscheidenheid aan types en modellen binnen onze Vlaamse landbouw. Een brede waaier aan consumenten- en maatschappelijke verwachtingen vergt nu eenmaal een ruime diversificatie aan bedrijven om die verwachtingen in te lossen. Ons lokale aanbod is op vandaag heel gevarieerd, wat toelaat om consumptiekeuzes te maken die de eigen consumentenverwachtingen en -waarden reflecteren.

Om landbouwers in hun ondernemerschap te ondersteunen, biedt de Europese Unie diverse ondersteunende instrumenten.

Als het gaat over het opzetten van nieuwe ketens en het afstemmen van vraag en aanbod, overstijgt dit vaak de ondernemingskracht van een individuele landbouwer. Het GLB-instrument "Europese Innovatie Partnerschappen" (EIP) is ideaal om dergelijke samenwerking in de keten te stimuleren en te realiseren. In een EIP-operationele groep gaan landbouwers en andere actoren aan de slag om voor een bepaalde problematiek/opportuniteit een innovatieve oplossing te vinden of een innovatief samenwerkingsverband te ontwikkelen. Het is een ondernemersgedreven

samenwerkingsverband dat bestaat uit (actieve) landbouwers, andere actoren uit de agro-voedingsketen, adviseurs, onderzoekers, andere (KMO) ondernemers, innovatie ondersteunende diensten, productenorganisaties, branche-organisaties,...

In 2027 krijgen de vormingscentra ondersteuning voor het uitbouwen van vorming rond prioritaire thema's zodat de landbouwer er op een bevattelijke manier inzicht kan krijgen in de diverse uitdagingen waar ze op hun bedrijf voor komen te staan. Voor deze in het GLB-Strategisch Plan voorziene vormingsprojecten worden zowel Vlaamse als Europese middelen voorzien.

Ondernemen impliceert investeren, wat ik ook in 2027 voluit ondersteun via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF).

Om de transparantie van de vleesketen te verhogen en de handelswaarde van de karkassen te objectiveren, verplicht de EU slachtinrichtingen om karkassen van varkens en runderen te wegen en in te delen volgens kwaliteitsklasse (aandeel mager vlees en beveesd- en vetheid). Die indeling komt tot stand door middel van erkende manuele of automatische indelingsmethoden en/of via visuele beoordeling door erkende classificeerders. Toezicht op de indeling en weging in de slachthuizen zorgt ervoor dat aan de veehouders betrouwbare data ter beschikking gesteld wordt om op een meer objectieve manier voor de geleverde kwaliteit vergoed te kunnen worden. De huidige Vlaamse regelgeving, waarin heel wat technische en praktische bepalingen van de karkasclassificatie worden geregeld, is aan een actualisatie toe. In 2025 startte ik de besprekingen met de verschillende actoren van de vleesveesector. In 2026 werden verschillende technische en principiële knelpunten verder uitgeklaard, zodat in 2027 de nieuwe regelgeving kan opgestart worden.

De voorbije decennia werden landbouwondernemingen geconfronteerd met verschillende risico's. Denk bijvoorbeeld aan prijs- en marktrisico's, (acute) aantasting van het consumentenvertrouwen, verontreiniging of contaminatie, ziekten en plagen, uitzonderlijke weersomstandigheden, schade door wild, wijzigende overheidsregels, etc. Om deze risico's zo goed als mogelijk te beheersen, hanteren ondernemingen de cascade 'voorkomen van', 'aanpassen aan' en 'mitigeren van' risico's. Dat biedt echter niet in alle situaties afdoende bescherming. Bij uitzonderlijke crisissituaties die de normale marktwerking ontwrichten en/of kunnen leiden tot een domino-effect van omvallende ondernemingen, voorziet de Europese Unie een aantal crisisinstrumenten die de Commissie geval per geval kan activeren. Het is inherent aan dergelijke catastrofische risico's dat ze lastig of niet te voorspellen zijn en maatwerk vergen. Voor risico's die, niettegenstaande ze op individueel bedrijfsniveau catastrofaal kunnen zijn, niet noodzakelijk tot een veralgemeende marktontwrichting uitgroeien, biedt de EU de mogelijkheid om private initiatieven tot risicobeheersing te stimuleren en te steunen. Naar analogie van meerdere lidstaten maakt Vlaanderen hiervan gebruik op vlak van gangbaar vermarktbare weer-gerelateerde teeltrisico's. In 2026 werd o.b.v. de resultaten van de evaluatie en in overleg met de sector, mits enkele aanpassingen, een verderzetting van de bestaande regeling voorgesteld. In 2027 zal deze in plaats worden gesteld. Daarnaast worden stappen gezet om federale aanpassingen te realiseren die de opname van de brede weersverzekering kunnen bevorderen.

OD 1.2 Toegang tot kwaliteitsvolle adviezen en vorming

De Vlaamse landbouwsector wordt gekenmerkt door haar familiale karakter, waarbij eigenaarschap, kapitaal en arbeid worden gedeeld door gezins- of familieleden. Soms wordt deze aangevuld met externe of tijdelijke arbeidskrachten, onder meer in functie van seizoenspieken. Dit zorgt voor een grote robuustheid van Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven, maar vraagt ook een specifieke aanpak wat betreft vorming en advies.

Vlaanderen schenkt bijzondere aandacht aan een gedifferentieerd aanbod voor opleiding en permanente vorming van land- en tuinbouwers, met aandacht voor opleidingen met agro-ecologische en biolandbouwmethoden, om hun de kennis te geven om zich aan te passen aan de veranderende marktomstandigheden en het hoofd te bieden aan de verschillende ecologische en klimatologische uitdagingen. In het bijzonder werkt Vlaanderen via haar Europees toonaangevende agrarische kennis- en innovatiesystemen (AKIS) verder aan verschillende opleidingsvormen en aan starterssteun binnen de GLB-middelen om de instroom in het tuin- en landbouwberoep te faciliteren, onder andere door voldoende aandacht te besteden aan een efficiënt en kostenoptimaal aantal stagemogelijkheden.

Om de bedrijfseconomische kennis te versterken wordt er in 2027 verder actief ingezet op het verspreiden van de globale bedrijfseconomische resultaten van het boekhoudnet van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, met name het LandbouwMonitoringNetwerk (LMN). En dit voor de diversiteit aan bedrijfstypes en -leiders, met bijzondere aandacht voor jongeren en zij-instromers.

Naast de opleidingsmogelijkheden die via het reguliere (landbouw)onderwijs worden aangeboden, is er een noodzaak tot levenslang leren via onder meer initiatieven tot kennisopbouw- en deling, sensibilisering, opleidingen en specifieke adviesverlening op maat.

Het verder versterken van het AKIS (Agricultural Knowledge and Innovation System) zal de transitie naar een duurzame en veerkrachtige landbouw stimuleren in 2027. Het AKIS of kennis- en innovatiesysteem in de landbouw verwijst naar het geheel van de actoren en organisaties die betrokken zijn bij het genereren, verwerken, opslaan, verspreiden en gebruiken van kennis om uitdagingen in de landbouw aan te pakken en innovatie te bevorderen. De kennisportefeuille is binnen AKIS een breed inzetbaar instrument waarmee landbouwers advies op maat van hun bedrijf kunnen inwinnen om zo hun bedrijfsvoering verder te verduurzamen zowel op economisch als op ecologisch vlak. Via de kennisportefeuille wordt ondersteuning aangeboden voor advies over heel wat thema's op vlak van milieuparameters waarmee de transitie naar duurzame productiemethodes versneld kan worden. Denk daarbij aan thema's zoals bodemkwaliteit, bemesting, emissies, geïntegreerde gewasbescherming, agro-ecologische praktijken, circulaire landbouw, biologische landbouw, diergezondheid en dierenwelzijn. Daarnaast is ook advies mogelijk voor thema's die bijdragen aan de economische weerbaarheid zoals bv. een efficiënt gebruik van productiemiddelen, het opmaken en realiseren van een bedrijfsstrategie en inspelen op veranderende marktomstandigheden. Ook in 2027 zullen daarom voldoende middelen ingezet worden voor de Kennisportefeuille. Op deze manier kan ondersteuning voorzien worden voor advisering op maat van het bedrijf waarbij er ook voldoende aandacht is voor de economische haalbaarheid en de inpasbaarheid in de bedrijfsvoering.

De vormingscentra bieden opleidingen aan die zowel het ondernemerschap als de innovatiekracht van onze landbouwers ondersteunen. Ze bieden ook opleidingen aan in kader van duurzame productiemethodes zoals de biologische productie en agro-ecologische praktijken.

In de voorstellen voor het MFK en GLB post 2027, zoals de Europese Commissie medio 2025 publiceerde, behoort kennisdeling en innovatie in de landbouw niet tot het geoormerkte budget dat lidstaten voor GLB toegewezen krijgen. Een sterke, concurrentiële en toekomstgerichte landbouwsector is gebaat bij landbouwers die met kennis van zaken kunnen handelen en innovaties vlot kunnen introduceren. Daarom zal ik ervoor pleiten dat voldoende Europese middelen kunnen vrijgemaakt worden voor innovatie in de landbouwsector.

OD 1.3 Inzetten op diverse verdienmodellen

Ik maak in 2027 verder werk van het verhogen van het inzicht in bedrijfseigen economische data en leefbare bedrijfsstrategieën. Hierbij onderzoek ik hoe de economische, ecologische en sociale duurzaamheid hand in hand kunnen gaan. Het uitwerken van manieren om de agro-ecologische principes in te zetten op onze landbouwbedrijven, sluit hierbij aan.

Het maken van goede bedrijfskeuzes is altijd al belangrijk geweest, maar vandaag is dit meer dan ooit aan de orde door de maatschappelijke verwachtingen en overheidsdoelen die op een relatief korte tijdshorizont moeten ingelost worden. Dit vraagt meer inzicht in de mogelijkheden en bijsturingen op bedrijfsniveau dan dat dit vroeger (bv. over generaties heen) het geval was.

De afgelopen jaren financierde ik verschillende projecten die landbouwers ondersteunen bij de uitzetten van hun bedrijfsstrategie of verdienmodel zoals Klimrek (diverse sectoren), Routeplanner melkvee of de Verdienwijzer. Via een overheidsopdracht werd het Infopunt VeeKompas opgericht om veehouders te informeren en begeleiden bij de keuze van emissiereducties op hun bedrijf. In 2027 wens ik verder in te zetten op de ondersteuning van projecten of opdrachten die deze tools verder optimaliseren of uitbreiden.

Het EFRO project PaluDIGIcultuur van de Provincie Antwerpen, dat ik mee cofinancier, beoogt om een digitale beslissingsondersteunende tool te ontwikkelen voor overheden om de haalbaarheid van natte landbouw in te schatten. Dit project werd verlengd en zal nog tot eind 2027 lopen.

OD 1.4 Generatiewissel en (jonge) starters faciliteren

De generatiewissel en het vinden van voldoende (jonge) starters is één van de grootste uitdagingen die de toekomst van deze strategische sector hypothekeert. Gezien de leeftijd van veel land- en tuinbouwers zal de komende jaren een ware generatiewissel moeten plaatsvinden. Daartoe zullen we voldoende jonge boeren, inclusief zij-instromers, nodig hebben die de toekomst van de land- en tuinbouwsector zullen dragen. Deze beleidsperiode zal cruciaal zijn voor heel wat jonge land- en tuinbouwers.

Heel wat jonge land- en tuinbouwers en starters ervaren de beleidscontext als een grote drempel om in de sector te stappen. Het gebrek aan perspectief en zekerheid doet velen twijfelen. De komende jaren wil ik dan ook consequent zoeken naar manieren om dat perspectief te vergroten, de administratieve lasten te verlagen, langdurige rechtszekerheid te bieden en het beroep van landbouwer aantrekkelijk te maken.

Om te kunnen blijven rekenen op (jonge) starters in de land- en tuinbouwsector zal ik ook in 2027 de nodige middelen blijven voorzien. In 2026 werd beslist om het budget voor aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwer met 4.000.000 euro te verhogen voor aanvraagjaar 2025. De middelen voor aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers zullen in 2027 ook hoger liggen. Dit wordt momenteel aangepast in het GLB - Strategisch Plan. Vandaag wordt in het kader van het GLB - Strategisch Plan al geïnvesteerd in de instap alsook in de eerste jaren op het landbouwbedrijf. Ik zet die steun verder en ga ook in het GLB post 2027 op zoek naar manieren om jongeren maximaal te ondersteunen.

Naast jonge boeren die gewoonlijk het familiale landbouwbedrijf overnemen, zijn er ook heel wat jonge zij-instromers. Zij stappen vaker in nieuwe, innovatieve verdienmodellen die dicht bij de consument staan. Ook zij ervaren drempels om in te stappen in de landbouwsector. Gezien zij vaker niet opgroeiden op een landbouwbedrijf hebben zij ook andere vormingsnoden. Daartoe ondersteun ik via het vormingsaanbod starterscursussen en stages.

Jonge land- en tuinbouwers hebben nood aan specifiek beleid voor hun doelgroep, maar eveneens omstandigheden waarin zij kunnen ondernemen. Daartoe zullen we hen betrekken en speciale aandacht voorzien voor deze doelgroep in de onderdelen die voor alle land- en tuinbouwers belangrijk zijn zoals toegang tot grond en een beperking van de administratieve lasten.

OD 1.5 Versterken van de positie van land- en tuinbouwers

Landbouwers opereren in een keten met toeleveranciers en afnemers, maar moeten een sterkere onderhandelingspositie krijgen. Zowel ten opzichte van hun toeleveranciers als hun afnemers.

Daarom faciliteer en steun ik de oprichting, erkenning en werking van producentenorganisaties (PO). Op vlak van bijkomende financiële ondersteuning van PO ondersteun ik via EIP ook projectmatige samenwerkingsondersteuning. Daarnaast zetten we er ook op in dat die samenwerkingsverbanden slagkrachtig kunnen optreden en via diverse kanalen de middelen daartoe kunnen verzamelen.

Om de positie van landbouwers in de voedselvoorzieningsketen te versterken, zal de contractuele verankering van de verkoop van landbouwproducten door landbouwers binnen enkele jaren een realiteit worden. Om de invoering van deze maatregel in goede banen te leiden, zal ik samen met mijn collega van de FOD Economie waken over een vlotte en correcte implementatie.

Stadslandbouw biedt onbetwistbaar kansen om consument en producent dicht bij elkaar te brengen. Binnen de acties rond de korte keten zal ik dan ook aandacht hiervoor hebben. In de bestaande GLB-instrumenten zijn vele kansen voor korte keten en stadslandbouw. Deze instrumenten zal ik onder de aandacht brengen.

OD 1.6 Keten(samen)werking als fundament voor competitiviteit

Om de ketenwerking te verbeteren, creëerde de EU het instrument 'brancheorganisaties' (BO) in de agrovoedingsketen. Mededingingsgewijs fungeren BO als een safe harbor om onder bepaalde voorwaarden overeenkomsten te sluiten of feitelijke gedragingen onderling af te stemmen.

In 2027 zet ik het beleid inzake het faciliteren en erkennen van brancheorganisaties onverminderd verder. Ik ondersteun ook mogelijkheden voor brancheorganisaties binnen GLB-projecten zoals in het kader van het instrument 'EIP samenwerking'. Daarnaast zetten we er ook op in dat die samenwerkingsverbanden slagkrachtig kunnen optreden en via diverse kanalen de middelen daartoe kunnen verzamelen. Als brancheorganisaties interprofessionele afspraken algemeen (ver)bindend wensen te laten verklaren zal ik hiermee aan de slag gaan en ik zal hen ook adviseren in dit proces.

In uitvoering van de Vlaamse eiwitstrategie versterk ik de ontwikkeling van lokale en duurzame waardeketens voor plantaardige eiwitten voor humane consumptie. Veel keteninitiatieven bevinden zich vandaag nog in een innovatieve of kleinschalige fase. Daarom ondersteun ik via een overheidsopdracht de verdere uitbouw van waardeketens voor twee plantaardige eiwitgewassen door de inzet van twee eiwitketenversterkers. Zij versterken de samenwerking tussen landbouwers, verwerkers en afnemers en bouwen mee aan duurzame samenwerkingsverbanden, haalbare verdienmodellen en een structurele afzetmarkt voor lokaal geteelde plantaardige eiwitten.

In 2027 ga ik aan de slag met de resultaten van de mid-term evaluatie van de Vlaamse eiwitstrategie. Waar nodig stuur ik bij, zodat de strategie op koers blijft richting 2030.

OD 1.7 Grond en ruimte om te ondernemen

Grond is een essentiële productiefactor in het kader van de voedselvoorziening voor de bevolking.

In de Vlaamse context is grond evenwel schaars en worden diverse functies en activiteiten nagestreefd, waardoor er een toenemende druk op het agrarisch gebied ontstaat.

In 2027 zet ik het onderzoek verder naar regulerende en stimulerende mogelijkheden die grondtoegang voor jonge landbouwers verbeteren en grondspeculatie verminderen. Ik kijk daarvoor ook naar buitenlandse voorbeelden.

In 2027 onderzoek ik verder hoe de ongewenste effecten van zonevreemd landgebruik in het agrarisch gebied voorkomen kunnen worden. Zonevreemdheid zorgt immers voor verlies van landbouwgronden met een afname van de beschikbare grond voor voedselproductie, het fragmenteert het agrarisch landschap en zonevreemdheid zorgt voor versnippering van de agrarische structuren én heeft ontegensprekelijk een impact op zone-eigen bedrijvigheid.

Met overheidsmiddelen, hetzij via de entiteiten van de Vlaamse overheid zelf, hetzij via subsidies aan derden en uitsluitend voor wat betreft natuur- en bosrealisatie, worden aankopen in het agrarisch gebied beperkt tot percelen die gelegen zijn buiten (al dan niet in ruimtelijke uitvoeringsplannen) herbevestigd agrarisch gebied (HAG) behoudens gronden gelegen in speciale beschermingszones (SBZ) en VEN.

We faciliteren tegelijkertijd ook het grondaanbod voor landbouwers in agrarisch bestemde gebieden, buiten HAG en niet gelegen in SBZ of VEN. Indien voor grondaankopen voor de natuur of bosrealisatie overheidsmiddelen worden gebruikt (via overheidsentiteiten of via subsidies aan derden) dan worden deze gronden op basis van de schattingsprijs eerst actief aangeboden aan actieve landbouwers die, in geval van aankoop, deze gronden ook effectief in (landbouw)gebruik nemen.

Om de landbouwgrondprijzen te volgen werd het decretaal voorziene observatorium samengesteld zodat de monitoringsactiviteiten kunnen worden opgestart.

Een deel van de landbouwgronden in Vlaanderen is in handen van publieke instellingen, waaronder ook lokale besturen. Ik zet in 2027 het ambtelijk initiatief voort om lokale besturen bewust te maken van het belang en de mogelijkheden om deze publieke landbouwgronden een landbouwgebruik te geven. Via het Lerend Netwerk Publieke Landbouwgrond reiken we hen kennis, inzichten en goede voorbeelden aan, gericht op landbouwgebruik, jonge landbouwers of goede landbouwtechnieken. Binnen Local4Food, een initiatief van de Vlaamse Overheid in uitvoering van de Vlaamse Voedselstrategie, met als doel lokale besturen die aan de slag willen gaan met lokaal voedselbeleid, te ondersteunen, is toegang tot grond één van de thema's waarrond gewerkt wordt.

OD 1.8 Hoogkwalitatief uitgangsmateriaal

De Europese Unie werkte de voorbije jaren aan een verder doorgedreven harmonisering van het beleid inzake de kwaliteitsgaranties van plantaardig uitgangsmateriaal voor de interne markt én zette in 2026 met versoepelde regels een belangrijke stap naar een mogelijke effectieve teelt binnen de EU van innovatieve gewassen, gemaakt met nieuwe genomische technieken.

Vanaf 2027 zullen de nieuwe Europese kaders ter zake verder uitgewerkt en geïmplementeerd worden tegen de voorziene inwerkingstredingsdata. Vlaanderen zal hieraan meewerken en ijveren voor innovatie om de kansen voor Vlaamse spelers en de Vlaamse land- en tuinbouwers te verdedigen en maximaliseren.

In tussentijd worden een aantal besluiten inzake het plantaardig teeltmateriaal in de loop van 2027 geactualiseerd, na overleg met de respectievelijke deelsectoren.

Ik blijf ook steun verlenen aan de fokkersverenigingen waarbij maximaal ingezet wordt op een goede stamboekwerking en samenwerking van en tussen stamboekverenigingen, met een bijzondere focus op die diersoorten en categorieën die onder druk staan. Ook het prestatie-onderzoek en de fokwaardeschattingen blijven hierin belangrijk speerpunten met het oog op een efficiënte en effectieve moderne fokkerij.

Daarbij verdienen de lokale rassen (van planten en dieren) bijzondere aandacht want ze zijn van cruciaal belang als bron van genetische diversiteit, die noodzakelijk is om landbouwsystemen aan te passen aan veranderende klimatologische en ecologische omstandigheden en zo bij te dragen aan de veerkracht en duurzaamheid van de landbouw in de toekomst.

SD SD2. De landbouwer als leverancier van publieke goederen en diensten
OD 2.1 Landschapszorg en biodiversiteit

Het grootste deel van de open ruimte in Vlaanderen is cultuurlandschap omdat het historisch onder invloed van de mens is ontstaan. Al generaties lang geven onze landbouwers mee vorm aan dit landschap.

Die open ruimte wordt voor een groot deel beheerd door land- en tuinbouwers. Gewoonlijk zijn het de landbouwers zelf die heggen en houtkanten onderhouden, aan hakhoutbeheer doen en bomen knotten in het landbouwgebied. Op die manier leveren zij publieke of maatschappelijke diensten die iedereen ten goede komen. Vanuit Vlaanderen voorzien wij steun voor de aanplant en aanleg van landschapselementen. De steun voor dergelijke investeringen leidt daarnaast ook tot een verbetering van de (bodem-)biodiversiteit. Zowel VLIF productieve als niet-productieve investeringen (tot 100% steun) dragen bij tot een verbetering van de biodiversiteit in het landbouwgebied. De bouwstenen van een duurzame landbouw- en voedselproductie, zoals het stimuleren van agrobiodiversiteit en het behouden en duurzame gebruik van genetische hulpbronnen, blijven aandachtspunten. Ook wat betreft operationele GLB-maatregelen, zoals ecoregelingen, gaat veel aandacht naar biodiversiteit. Heel wat interventies in het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid zoals o.a. de aanleg van bufferstroken of bloemenstroken, ecologisch beheerd grasland, teelt van biodiversiteitsvriendelijke gewassen, mechanische onkruidbestrijding, gewasrotatie, biologische landbouw en boslandbouw spelen hierop in.

Er wordt actief samengewerkt aan beleidsinitiatieven inzake natuur en biodiversiteit met het oog op het onderzoeken van opportuniteiten voor de landbouwsector, zoals bijvoorbeeld de soortenbeschermingsprogramma's. Ook in het kader van de Natuurherstelverordening wordt vanuit de landbouwadministratie meegewerkt aan voorstellen inzake het versterken van de biodiversiteit en rechtszekerheid in het landbouwgebied. Daarnaast wordt meer ruimte gecreëerd voor de instandhouding van onze natuurlijke hulpbronnen door mogelijkheden te creëren voor een markt aan streekeigen zaaizaad van wilde planten die van belang zijn voor biodiversiteitsuitdagingen in Vlaanderen.

Op vlak van het nastreven van de instandhoudingsdoelstellingen die voortvloeien uit de Natura2000-richtlijnen en de natuurherstelverordening, zal ik ook vanuit mijn bevoegdheid landbouw opdrachten in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof van nabij laten opvolgen door mijn agentschap (zowel generiek als in de maatwerkgebieden). De voorttrekkersrol van dit dossier zit bij het beleidsdomein Omgeving, maar vanuit de kennis en expertise van het agentschap Landbouw en Zeevisserij kunnen zij hieraan bijdragen. Hierbij zie ik een belangrijke rol voor hen op het vlak van begeleiding en opvolging van onderzoek in het kader van stikstofemissiereducties en landbouwkundige beheermaatregelen. Ook de begeleiding

van landbouwers om deze stikstofuitdaging waar te maken op het terrein, zal essentieel zijn. Dit omvat zowel de ondersteuning via advisering, investeringen als het sensibiliseren van de sector om in bepaalde situaties de ingrijpende transitie aan te gaan.

Landbouwers worden geconfronteerd met tal van uitdagingen, en het is cruciaal dat deze in samenhang worden onderzocht en benaderd om conflicten tussen beleidsdoelen en praktische uitvoerbaarheid te vermijden. Hierbij denken we aan aspecten zoals broeikasgassen, geur, dierenwelzijnseisen, energie- en waterverbruik. Tegelijk waken we erover dat de doelstellingen haalbaar en de maatregelen betaalbaar en praktisch uitvoerbaar blijven.

OD 2.2 Precisielandbouw, data en digitalisering

Om de voedselproductie tegelijk de stijgende vraag te laten volgen, de rendabiliteit van de bedrijven te verhogen én de omgevingsimpact te beheersen, is het primordiaal om oordeelkundig om te gaan met hulpbronnen zoals gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen, grondstoffen, energie, water, ... Precisielandbouw biedt een mogelijkheid om deze beide doelen tegelijk na te streven. Daarbij krijgen planten of dieren met behulp van technologie, heel nauwkeurig de behandeling die ze nodig hebben. Hiervoor worden verschillende technologieën ingezet zoals GPS, sensortechnologie, ICT en robotisering. Technologie kan helpen bij strategische besluiten op bedrijfsniveau, maar ook bij operationele handelingen op plant- of dierniveau. Zo kan de productie geoptimaliseerd worden en tegelijk duurzaam ontwikkeld.

Biologische processen verbinden met de digitale wereld is één uitdaging, precisielandbouw breed uitrollen in de praktijk is een andere. Hoewel er al behoorlijk wat precisielandbouwtechnologie op de markt is, is het praktijkgebruik nog relatief nieuw. De aanschaf van de technologie vergt hoge investeringen, die niet evident te recupereren zijn. We ondersteunen landbouwers die hierin investeren en toepassen op hun bedrijf of bedrijfsareaal, onder meer via de instrumenten Vlaams landbouwinvesteringsfonds, ecoregelingen, opleiding en advies.

Ik zal in 2027 de ontwikkelingen van het EU-initiatief rond de AgriDataSpace nauwgezet opvolgen, hieraan medewerking verlenen en de ontwikkeling van datadeelsystemen in Vlaanderen faciliteren. In dat licht ben ik verheugd dat Vlaanderen een voorloper is waarbij het data-uitwisselingsplatform 'DjustConnect' reeds datadeling in de keten ondersteunt.

Via de GLB-instrumenten wordt verder ingezet op de verbetering van de data- en digitale geletterdheid van de Vlaamse landbouwers. Daarbij hanteer ik een tweesporenaanpak. Het eerste spoor spitst zich toe op basiskennis en drempelverlaging binnen de sector, het tweede op digitale durf en op pioniers.

In 2027 zal het bodempaspoort verder ontwikkeld worden en zal ik laten onderzoeken hoe het verder uitgebreid kan worden met duurzaamheidsindicatoren. Het beschikbaar stellen en samenbrengen van data rond hun duurzaamheidsinspanningen moet landbouwers bijstaan in het maken van onderbouwde keuzes met betrekking tot milieu- en klimaatacties en moet hen in staat stellen hun inspanningen aan te tonen aan de ketenpartners.

OD 2.3 Klimaatslimme landbouw

Klimaatslimme landbouw, inclusief klimaatadaptatie, beoogt voedselproductie met lagere broeikasgasuitstoot en een weerbaardere landbouw in een wijzigend klimaat. Omdat elk bedrijf anders is, vereist klimaatrobuustheid maatwerk. Voor de rundveesector finaliseer ik een keuzepakket klimaatmaatregelen, waarbij

melkveehouders verplicht één of meerdere maatregelen kiezen uit een substantiële lijst. Ze behouden vrijheid in de keuze omdat bedrijfsspecifiek inzicht nu éénmaal cruciaal is. De voorbije jaren werd een bedrijfs-klimaatscan ontwikkeld die melkveehouders laagdrempelige informatie geeft over klimaatimpact, verbeterpotentieel identificeert en hen begeleidt. Deze scan en trajecten worden samen met de sector uitgerold naar alle rundveebedrijven.

Landbouwactiviteiten dragen bij aan klimaatverandering, maar zijn ook eerste slachtoffers. Via bedrijfsvoering kunnen landbouwers klimaatverandering tegengaan. Carbon Removals en Carbon Farming (CRCF) leggen CO₂ vast in bodem, biomassa, biomaterialen of diepe ondergrond. Landbouwers spelen hierin een sleutelrol, vooral bij koolstofopslag in de bodem. Koolstoflandbouw biedt bijkomende voordelen zoals betere bodemkwaliteit, veerkrachtige natuur, sterkere groenblauwe netwerken, meer circulariteit en minder fossiele brandstoffen.

Voor opschaling in Vlaanderen richtte ik met de ministers van Klimaat en Economie het Koolstofplatform Vlaanderen (vroeger VACRCF) op, aangestuurd door vertegenwoordigers van belanghebbenden. Het platform verenigt experts en stakeholders in drie netwerken om een Vlaamse visie op koolstofverwijdering en carbon farming te ontwikkelen, in lijn met Europese regelgeving. Het bevordert samenwerking en informatie-uitwisseling zodat versnippering wordt vermeden.

De glastuinbouwsector, goed voor grote economische waarde op een kleine oppervlakte (circa 2.000 ha), verankeren we verder in Vlaanderen. Ze speelt een specifieke rol in energievoorziening: meer dan de helft van het primaire energieverbruik binnen de landbouw komt uit deze sector, maar via warmtekrachtkoppeling (WKK) is de land- en tuinbouw netto-elektriciteitsproducent. WKK levert stroom op piekmomenten en produceert warmte, licht en CO₂ voor gebruik in de serre. Om competitief te blijven gelet op de uitfasering van nieuwe steun via WKK-steuncertificaten moet de sector inzetten op efficiëntie en duurzamere invulling van warmte-, licht- en CO₂-behoeften. Daarom voorzien we jaarlijks investeringssteun voor energiebesparing en hernieuwbare energie. Samen met de minister van Klimaat onderzoek ik of WKK-steuncertificaten vrijwillig kunnen worden omgezet in steun voor een equivalent aantal vollasturen, zodat WKK's meer draaien op momenten van hoge stroomvraag. Met de sector werk ik aan een haalbaar en ambitieus convenant naar Nederlands voorbeeld, waarin overheid en sector zich engageren om de energietransitie te versnellen en broeikasgasuitstoot te reduceren, met behoud van competitiviteit. Conform de engagementen binnen het VEKP wordt voor de convenant o.a. gekeken naar een sectorspecifieke energiebeleidsovereenkomst, een eventueel verhoogd transitiebudget medegefinancierd door de sector (afhankelijk van energietaxshift), wegwerken van bepaalde investeringsbarrières, O&O, pilootprojecten en opleidingen.

Goed klimaatbeleid focust zowel op mitigatie als op strategische aanpassing. Er bestaan al initiatieven voor klimaatbestendigheid van de primaire sector, maar die zijn versnipperd en missen opschaling. Daarom werd een land- en tuinbouwbrede kadertekst voor klimaatadaptatie opgesteld, als basis voor een roadmap waarin partners engagementen opnemen. Voor acht thema's zal de roadmap acties concretiseren om de Vlaamse landbouw klimaatweerbarder te maken: klimaatrobuuste bodem, water(s)nood, klimaatrobuuste landbouwsystemen, groen-blauwe kansen, diergezondheid en -welzijn, plantengezondheid, socio-economische aspecten en crisisbeheer en economische stabiliteit.

OD 2.4 Geïntegreerde gewasbescherming

Het markttoelatingsbeleid voor actieve stoffen en geformuleerde middelen evenals de productienormering en gebruiksvoorschriften, betreffen Europese en federale bevoegdheden.

Binnen mijn landbouwbeleid focus ik op het oordeelkundig praktijkgebruik van markt-toegelaten middelen en dit op basis van de principes van geïntegreerde gewasbescherming en de verschillende hefbomen beschikbaar via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Via onder meer opleidingen en advies, VLIF-ondersteuning, eco- en agromilieuklimaatmaatregelen, handhaving, teeltspecifieke waarnemings- en waarschuwingssystemen en certificering van IPM-toepassing, faciliteer ik in 2027 de verdere verduurzaming van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Waarnemingen en waarschuwingen (W&W) vormen de hoeksteen van een geïntegreerde gewasbescherming. Een waarnemings- en waarschuwingssysteem verwittigt de land- en tuinbouwers op basis van veldwaarnemingen en modellen op welk tijdstip een ziekte of plaag kan optreden en wanneer en hoe die best kan bestreden worden. Via een oproep gelanceerd in 2024 werd een subsidie toegekend voor het implementeren van dit systeem in de sectoren fruit, aardappelen, suiker- en voederbieten en chicorei, maïs, granen en hop, groenten in open lucht en sierteelt, en dit voor de periode 2025 tot en met 2027. Deze subsidie garandeert dat alle land- en tuinbouwers beroep kunnen doen op de waarschuwingen met het oog op het oordeelkundig en proactief reageren op ziektes en plagen.

Om puntvervuiling te voorkomen, werk ik in 2027 verder aan het kader dat de aanleg van daartoe bestemde overdekte vul- en spoelplaatsen op bedrijven, gekoppeld aan investeringssteun bevordert en neem ik een initiatief om de resterende knelpunten in VLAREM rond de aanleg en vergunning ervan aan te pakken. Zowel in zones waar water ingetrokken wordt voor drinkwaterproductie, als daarbuiten, zal het gebruik van vul- en spoelplaatsen en watercaptatie punten door middel van extra voorlichting gestimuleerd worden.

Aanvullend startte op 1/1/2026 de toepassingsplicht van de meest effectieve drift-reducerende- en bufferende maatregelen op landbouwpercelen die grenzen aan woonzorgcentra, zorginstellingen, basisscholen en kinderdagverblijven. Daarnaast worden ook de Natura 2000-gebieden en de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA)-waterlopen beschermd door het inbouwen van buffers. In het kader van het goedgekeurde Strategisch Plan Waterbevoorrading (SPW) voor openbare drinkwaterproductie startte 2026 een expertencommissie haar werkzaamheden op. Doelstelling van deze expertencommissie is om de beschikbaarheid en efficiëntie van eventuele kostenefficiënte alternatieven voor de zorgwekkende gewasbeschermingsmiddelen die in het SPW geïdentificeerd werden, te evalueren. In 2027 zal de expertencommissie dergelijke evaluaties uitvoeren voor de PFAS-gewasbeschermingsstoffen (26-tal werkzame stoffen) en voor de werkzame stoffen bentazon, clopyralid, chloormequat chloride en metaldehyde.

Het onkruid knolcyperus verspreidt zich in Vlaanderen, in die mate dat de rendabiliteit van bepaalde teelten en Vlaamse verwerkende nijverheid in gedrang komt als niet gehandeld wordt. In 2023 zijn er maatregelen opgenomen in de conditionaliteit van het GLB. Net zoals binnen IPM geldt er een teeltverbod op wortel-, bol-, en knolgewassen op besmette percelen. Ook is dit opgenomen binnen de Agrilens-app waardoor er meldingen van knolcyperus kunnen doorgegeven worden. In 2026 werd sterk ingezet op communicatie naar de sector, zowel rond de

problematiek als rond de maatregelen op besmette percelen. In 2027 wordt hier verder op ingezet, uitgebreid met communicatie die naar gemeenten en burgers gaat vermits ook zij hierin een rol hebben.

OD 2.5 Gezonde landbouwbodems

Het belang van de bodem voor onze voedselzekerheid is cruciaal om meerdere redenen. Zowel het economisch productiepotentieel als het klimaat-ecologisch verduurzamingspotentieel van de sector hangt nauw samen met de biologische, fysische en chemische bodemparameters. De voorbije jaren werd heel wat kennis en inzicht opgedaan op vlak van de interactie tussen de grond, de levende (micro-)organismen die er in leven en teelten die er worden gezaaid of geplant. Mede dankzij de GLB-steunmaatregelen voor o.a. toepassing van agro-ecologische principes (bodem is een sleutelparameter binnen het agro-ecologische denken) en carbon farming, wordt deze kennis in toenemende mate toegepast in de praktijk. Er zijn echter nog steeds drempels, of drempelvrees, die de toepassing van bepaalde teelt- en managementtechnieken hinderen. De weg naar een gezonde bodem brengt, zeker de eerste jaren, leerkosten met zich mee, die groter zijn dan de economische opbrengsten gepaard met een gezonde bodem. Ook de juiste keuze van nieuwe machines is sterk bedrijfsgebonden. Haalbaarheid en inpasbaarheid zijn uiteraard ook van belang, maar evenzeer dat landbouwers hier gepast advies/vorming en begeleiding voor kunnen krijgen alsook kunnen leren van collega-landbouwers die er al in slagen om de goede praktijken toe te passen.

Ik neem in 2027 verder initiatief om meer bewustzijn te stimuleren rond de werking van de bodem in combinatie met teelt- en bodembeheerpraktijken en externe factoren. Ik blijf voorzien in voldoende financiële instrumenten (VLIF-steun, ecoregelingen en AMKM) en advies/vorming/begeleiding die extra vergoed wordt door de kennisportefeuille die landbouwers ondersteunen om goede teelt -en managementtechnieken toe te passen.

In navolging van de bodemcommunicatiecampagne die in 2026 liep, wil ik in 2027 versterkt blijven inzetten op goede bodempraktijken en de communicatie hierrond. Ik zal daarbij oog hebben voor een integrale aanpak, een goede bodemzorg maakt immers deel uit van de gehele verdere verduurzaming van de landbouw die ook klimaatadaptief moet zijn en kan hiervoor een motor zijn. Naast de GLB-steun voor ecoregelingen, AMKM en investeringen (VLIF) die zich richten op goede bodempraktijken, blijf ik ook aandacht geven aan instrumenten die de landbouwer hierbij ondersteunen en hem helpen om de juiste keuzes te maken en hem informeren. Ik zal daartoe onderzoeks- en demonstratieprojecten die een verbeterde bodemgezondheid beogen blijven ondersteunen en het bodempaspoort verder laten ontwikkelen.

Ik blijf mij inzetten voor een goede combinatie van stimulansen, kennisdeling, innovatie en samenwerking met alle relevante partners, zodat de bodem alle kansen krijgt om veerkrachtiger en robuuster te worden. Door initiatieven te bundelen en te prioriseren, synergieën te creëren en een gezamenlijke governance op te zetten, kan het de omslag naar een duurzamer en veerkrachtiger bodembeheer versnellen.

OD 2.6 Circulaire landbouw

Circulaire landbouw focust binnen een bredere duurzaamheidspraktijk op het maximaal sluiten van de kringlopen van hulpbronnen en op het verminderen van externe inputs en streeft naar minimale verliezen van grondstoffen tijdens het productieproces. Dit gebeurt in combinatie met alternatieve inkomstenbronnen zoals de voorziening van grondstoffen voor biogebaseerde toepassingen. Circulariteit is bij

uitstek een streefdoel dat niet op het niveau van één schakel in de keten, maar over alle schakels en over economische sectoren heen moet worden aangepakt. In dit proces bewaken we de nodige beleidscoherentie en -afstemming om meer circulaire landbouwpraktijken ingang te laten vinden. In dat kader wordt voorzien in de uitwerking van een PAS-maatregel op maat van grondgebonden, circulaire veehouderijen met een maximaal gesloten stikstofhuishouding. Deze PAS-maatregel bouwt verder op reeds bestaande managementmaatregelen in de veehouderij, en breidt die uit met criteria zoals eigen ruwvoederproductie, het gebruik van lokale reststromen, een maximale veebezetting per hectare beschikbare grond en het niet-gebruik van kunstmest.

OD 2.7 Incentiverende verloning van maatschappelijke diensten

Maatschappelijke diensten zijn engagementen die gebeuren vanuit de landbouw en die voor de maatschappij of meerdere burgers van belang zijn, maar niet betaald worden door de markt vandaar dat de overheid, voor een aantal van deze diensten kan tussenkomen. In de EU gebeurt dat geharmoniseerd via een Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) dat gebaseerd is op het 'aanbieder krijgt'-beginsel. Daarnaast is het essentieel dat de middelen van het GLB voor Vlaanderen niet verminderd worden Ik zal dan ook bij de verdere verdeling van het Belgisch budget voor het Nationaal Regionaal Partnerschap pleiten voor een onverminderd budget om het GLB post 2027 te kunnen realiseren.

Ik zal in aanloop naar het MFK en GLB post 2027 bij de Europese Unie blijvend aandringen op de mogelijkheden om het GLB te kunnen enten op de Vlaamse context. In 2027 zal, indien de toepasselijke verordeningen vanuit Europa tijdig goedgekeurd zijn, het Nationaal Regionaal Partnerschapsplan 2028-2034 zijn finale vorm krijgen, met hierin een apart hoofdstuk voor het Vlaamse GLB. We zullen het GLB post 2027 waar mogelijk inhoudelijk afstemmen op de Vlaamse Landbouwvisie 2030-2050, zowel voor wat betreft de socio-economische als de verschillende gezondheids-, milieu- en klimaatdoelstellingen.

Het uitvoeren van adequate evaluaties van het GLB blijft hoog op mijn agenda staan. Voor het GLB-Strategisch Plan 2023-2027 is er een jaarlijks prestatierapport dat wordt ingediend bij de Europese Commissie en een evaluatieplan waarvan ik jaarlijks aan het Monitoringscomité een stand van zaken geef. De ex-post evaluatie van het afgelopen programma PDPO III, alsook de doelmatigheidsanalyse van het GLB Strategisch Plan 2023-2027 (beide uitgevoerd door een extern bureau en opgeleverd in 2026) zullen een nuttige bron van informatie vormen voor de voorbereiding om het GLB na 2027 doelmatiger in te zetten.

Op vlak van de beleidsmatige GLB-hervorming post 2027 staan wat Vlaanderen betreft volgende prioriteiten voorop: het verzekeren van de voedselvoorziening, het verzekeren van de bestaanszekerheid voor de landbouwbevolking evenals het proportioneel bijdragen aan EU gezondheids-, natuur-, milieu en klimaatdoelstellingen.

Binnen de door de EU gegeven context waarin het GLB post 2027 zal vormkrijgen, zal ik pleiten voor

Engagementen lopen ook voor een langere termijn, waarbij de inspanning op zich vergoed wordt, en het resultaat beloond wordt met bonussen om de beoogde duurzame resultaten te bereiken. De EU post 2027 voorstellen voor de degressieve areaalgebonden basisinkomenssteun zal ik met de nodige aandacht volgen.

Daartoe ijveren we ervoor dat de landbouw-maatregelen van het GLB specifiek en exclusief gericht zijn op actieve landbouwers.

Op operationeel vlak zorgen we voor een gebundeld maatregelaanbod aan potentiële deelnemers/instappers en gepaste begeleiding om lasten voor hen te beperken. We pleiten ervoor dat lidstaten voldoende flexibiliteit krijgen om de diverse GLB-maatregelen op regionaal en lokaal niveau te bepalen, met als doel het milieubescherpende effect te versterken. De steunmaatregelen worden gekoppeld aan gepaste begeleiding om de lasten voor landbouwers te beperken en om de voortdurende transitie te maken naar meer duurzame landbouwpraktijken. Waar mogelijk, wordt de mogelijkheid om de inspanning te vergoeden onderzocht, en er wordt ook nagegaan of het mogelijk is om landbouwers te belonen via een bonus wanneer ze de beoogde duurzame resultaten bereiken.

Het kunnen voorzien van voldoende begeleiding, ondersteuning en vergoeding voor maatschappelijke diensten hangt echter sterk samen met het budget dat voorzien wordt voor het volgende gemeenschappelijke landbouwbeleid. Zonder voldoende budget zal het moeilijk zijn om hierin voldoende in te kunnen investeren, na 2027.

SD3. De landbouw draagt bij aan de sociale stabiliteit van de maatschappij

OD 3.1 Kennis, begrip en wederkerigheid tussen boer en burger aanwakkeren

Communicatie, kennisdeling en -opbouw zijn van cruciaal belang om de kloof tussen boer en maatschappij te dichten als opbouw naar wederzijds respect en depolarisatie. Hier ligt een taakstelling voor individuele landbouwers om actief te investeren in de band met hun lokale gemeenschap (buren, dorp, verenigingsleven) en voor sectororganisaties om een proactief, eerlijk en correct verhaal te brengen om de collectieve communicatie-schaarste te remediëren.

Ook de Vlaamse overheid heeft hierin haar rol te spelen. Via de landbouwcijferwebsite wordt sinds 2021 objectieve data over onze Vlaamse landbouw (en visserij) ter beschikking gesteld aan burgers, studenten, journalisten, onderzoekers. We bieden daarbij ook ruwe datasets aan voor gevorderde gebruikers. In 2027 blijven we de nodige inspanningen leveren om de inhoud van de cijferwebsite over de Vlaamse landbouw continu up-to-date te houden en tegelijk uit te breiden met bijkomende relevante indicatoren en open data.

Ik draag mijn diensten op om een objectieve en betrouwbare bron van neutrale informatie te zijn. Via kwaliteitsvolle, open en proactieve communicatie over het overheidsbeleid op vlak van landbouw en voeding, niet enkel het 'wat' maar ook het 'waarom', streef ik ook in 2027 naar depolarisatie en kennisopbouw.

OD 3.2 De landbouwer als zorgverstrekker

Landbouwbedrijven zijn productieve ondernemingen, waarin specialisatie, mechanisatie en efficiëntie centraal staan. Toch zijn landbouwbedrijven door het familiale aspect, de link met de natuurlijke omgeving en de aard van bepaalde taken, ook een ideale omgeving voor zorgbehoevenden. Waar dit in het verleden voor familieleden zorgtaken werden opgenomen binnen het landbouwbedrijf, worden veel landbouwers steeds meer in bepaalde mate ook zorgverstrekkers.

De productieve context maakt het echter soms uitdagend om productie- en zorgtaken te combineren. Landbouwers voeren meer dan een fulltime taak uit. Dat bijkomende engagement om ook zorg te verstrekken wil ik, om zorgactiviteiten volwaardig deel uit te laten maken van de activiteiten op een landbouwbedrijf, dan ook blijven ondersteunen.

Een financiële compensatie voor het opnemen van de zorgfunctie binnen het landbouwbedrijf is dan ook sociaal en maatschappelijk meer dan verantwoord. Om de landbouwers die deze diversificatie-activiteit uitbouwen te ondersteunen in de rol die ze opnemen in de samenleving, wordt ook in 2027 een deel van de

inkomstenderving vergoed die gepaard gaat met het verstrekken van deze zorg. Deze steun betreft dus geen steun voor de zorgverlening zelf, maar een compensatie voor de kosten en gedeelde inkomsten van de landbouwer (bv. tijdsbesteding).

OD 3.3 Landbouwers in nood worden niet in de steek gelaten

Uit een enquête 'sociaal welbevinden' die mijn administratie uitvoerde in september 2023, bleek dat de levenstevredenheid bij landbouwers al een decennium lang daalt en ook lager is dan bij de algemene bevolking. Dit is nogmaals bevestigd in de LMN-enquête van 2025, waar een aspect rond levenstevredenheid werd opgenomen.

Landbouwers ervaren stress, met als belangrijkste oorzaken het veranderende overheidsbeleid en de complexiteit van de regelgeving. De stress leidt tot klachten zoals somberheid, prikkelbaarheid en een moeilijke werk-privé balans, soms overgaand in depressie, burn-out of angst- en paniekaanvallen, zelfmoordgedachten en middelenverslaving.

Psychosociale klachten blijven in de landbouw lang onder de radar en landbouwers hebben vaak minder sociale contacten dan andere beroepscategorieën. Meer dan de helft van de landbouwers is niet geneigd om hulp te zoeken en bij problemen op het bedrijf zal slechts een minderheid zelf de stap zetten naar hulpverlening.

In 2007 werd in dit kader de vzw Boeren op een Kruispunt opgericht, een vereniging die professionele hulp aanbiedt en verleent aan landbouwers in moeilijkheden of een noodsituatie. Ik zet de samenwerking met en ondersteuning van deze vereniging onverminderd verder in 2027.

SD4. Duurzame voedselconsumptie als gangmaker van de voedselproductie

OD 4.1 De Vlaamse voedselstrategie als referentie voor een duurzaam voedselsysteem

De Vlaamse voedselstrategie vormt de basis om in Vlaanderen aan een beter voedselsysteem te werken en urgente uitdagingen aan te pakken, en dit op verschillende vlakken: gezondheid, leefmilieu en klimaat, economische en sociale weerbaarheid, innovatie. In de voedselstrategie huldigden we een systeemaanpak, want iedereen, van veld tot vork, is betrokken bij de transformatie van ons voedselsysteem. Het thema overstijgt beleidsdomeinen en omvat vele maatschappelijke en economische actoren.

Sinds de lancering van de Vlaamse voedselstrategie op de Vlaamse voedseltop in november 2022 hebben vele partners diverse acties ondernomen. We gaan in overleg met onze stakeholders uit keten, beleid en onderzoek om prioriteiten te bepalen voor de komende jaren en om de samenwerking en coherentie van initiatieven verder te bestendigen en verdiepen.

Intussen voeren we de voedselstrategie onverminderd uit via hefboomacties van de voedselstrategie waarbij diverse actoren in het voedselsysteem zich engageren om eraan te werken. Concreet, zetten we in 2027 vanuit het agentschap in op de uitrol van volgende elementen.

- Via Local4Food bieden we ondersteuning aan lokale besturen die met lokaal voedselbeleid aan de slag willen gaan.*
- We zetten in op de Vlaamse voorbeeldrol op vlak van aankoopbeleid en trekken dit door naar het lokale niveau (zie ook O.D. 4.2).*
- Specifiek voor scholen zetten we in op de uitrol van Oog voor Lekkers en stem ik af met de subsidielijn 'Gezonde voeding op school' van Departement Zorg (zie ook O.D.4.2).*

- *We zetten verder in op agro-ecologische principes en technieken in het landbouwbeleid, onder meer door in te zetten op vorming. Technieken rond verbeterde bodemkwaliteit is een belangrijke inhoudelijke focus. We rollen de voedselwerven die we vanuit LV (co)-trekken verder uit in 2027:*
- *Ik ga aan de slag met de resultaten van de mid-term evaluatie van de Vlaamse eiwitstrategie. Waar nodig stuur ik bij, zodat de strategie op koers blijft richting 2030. De eiwitketenversterkers ondersteunen de verdere uitbouw van waardeketens voor twee plantaardige eiwitgewassen (zie O.D. 1.6).*
- *We dragen bij aan de actualisatie van het Vlaams actieplan voedselverlies.*
- *Het Strategisch plan bio wordt verder uitgevoerd (zie OD 4.3).*

OD 4.2 Gezonde voeding begint bij de jeugd en de overheid zelf

De consumptie van zowel groenten, fruit als zuivel in de Europese Unie ligt lager dan de internationale gezondheidsaanbevelingen.

Binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid voorziet de EU een mogelijkheid om financiële steun te verlenen aan scholen die gezonde tussendoortjes (fruit, groenten, melk of yoghurt) verstrekken aan kinderen. In Vlaanderen wordt dit onder de noemer 'Oog voor Lekkers' breed uitgerold in het Vlaamse basisonderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs.

In lijn met mijn ambities op vlak van aankoopbeleid van de Vlaamse overheid willen we ook hier maximaal inzetten op producten die direct of indirect worden afgenomen van biologische lokale en/of andere lokale producenten. De regeling stimuleert ook educatieve maatregelen en acties, zonder bijkomende verplichtingen of verwachtingen. Dit aanbod moet aansluiten bij de minimumdoelen en kan lessen of inspiratiegidsen omvatten maar ook helpen bij het financieren van boerderijbezoeken, themadagen en educatieve spelen.

Het doel is om kinderen weer in contact te brengen met de landbouw en om ze te leren over gezonde eetgewoonten. Ook kwesties als lokale voedselketens, herkomst van voedsel, biologische landbouw, duurzame productie of voedselverspilling kunnen aan bod komen. Bij onderwijsactiviteiten kunnen ook leerkrachten en ouders betrokken zijn, aangezien zij rolmodellen zijn voor gezonde eetgewoonten en levensstijlen van kinderen.

We passen, zoals afgesproken in het Vlaams Regeerakkoord, in het aankoopbeleid catering van de Vlaamse Overheid maximaal de principes toe om meer biologisch of lokaal (seizoensgebonden, korte keten) aan te kopen via Het Facilitair Bedrijf. Bij elk nieuw raamcontract implementeren we deze productspecificiteiten concreet binnen de juridische mogelijkheden van de overheidsopdrachten, het aanwezige aanbod op de markt én het gebruiksgemak/efficiëntie binnen een grootkeukencontext (oog voor de kok als gebruiker). Dit werk gaat onverminderd verder binnen de budgettaire mogelijkheden van Het Facilitair Bedrijf.

Daarnaast moedigen we andere publieke overheden en diensten aan om in navolging hetzelfde te doen in woord en daad. Dit vertaalt zich in een ambtelijke werkgroep op Vlaams niveau om sociale en duurzame overheidsopdrachten bij lokale besturen te faciliteren, overleg met de federale overheid en de opvolging van het nieuwe wetgevende voorstel rond korte keten en een lerend netwerk rond catering waar kennis van stakeholders in de catering wordt samengebracht. Hierbij wordt er ook gewerkt in 2027 aan een update van de categorie catering in de MVOO criteriatool. Zo geven we ook uitvoering aan het Strategisch Plan Bio 2023-2027 waarin we inzetten op het inspireren, informeren, ondersteunen en stimuleren van overheidsinstellingen om een voortrekkersrol op te nemen in het aanbieden van bioproducten. Dit zal bijdragen aan de ambitie van het Strategisch Plan Bio. Zo brengt het project ZoBio 2.0 lokale bioboeren en zorginstellingen met eigen keukens

samen om de aankoop van lokale bioproducten in zorg- en grootkeukens te vergroten. Daarnaast kunnen overheidsdiensten gratis advies krijgen om hun overheidsopdrachten voor de aankoop van voeding en catering zo te optimaliseren dat er meer bioproducten worden aangekocht.

Maar ook de private bedrijven verduurzamen hun catering: in samenspraak met de private cateraars en hun opdrachtgevers werden er drie model-lastenboeken met focus op bio, lokaal en eiwitshift (jongeren, volwassenen, ouderen) uitgewerkt in 2026. Binnen deze private setting zijn er immers meerdere opties om lokale producten op te nemen in de opdrachten en lastenboeken. In 2027 zullen we verder inzetten op bekendmaking van deze model-lastenboeken.

Good practices en nuttige tools zullen gebundeld worden op de website van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij zodat deze toegankelijk zijn voor andere besturen.

OD 4.3 Gegarandeerde kwaliteit van landbouwproducten en andere levensmiddelen en correct informeren van de consument

De Europese kwaliteitssystemen, waaronder de beschermde oorsprongsbenamingen (BOB), de beschermde geografische aanduidingen (BGA), de gegarandeerde traditionele specialiteiten (GTS) en de biologische productie, die voor het bredere publiek herkenbaar zijn aan hun logo's, bieden meerdere voordelen. In het najaar van 2026 legde ik een wijzigingsbesluit principieel voor waarin voor de kwaliteitssystemen (BOB's en BGA's) een aantal regels geactualiseerd en verder uitgewerkt en verankerd werden n.a.v. een evaluatie en een verdere professionalisering van de erkenningsprocedure van de wijnen. Die nieuwe regels zullen in 2027 van kracht worden.

De Vlaamse producten die in binnen- en buitenland geliefd zijn, ons onderscheiden en met veel vakmanschap gemaakt worden, moeten we koesteren en in de kijker zetten. De Europese kwaliteitslabels zijn daartoe geschikt. Ze hebben voordelen die zich situeren onder andere op vlak van intellectuele eigendomsrechten en bescherming tegen namaak, het waarborgen van de gegarandeerde kwaliteiten via een lastenboek, handhaving en het transparant communiceren naar de consument via etikettering met oog op meerwaardecreatie.

Ik faciliteer sector- en keteninitiatieven in het gebruik van de Europese kwaliteitssystemen voor de productie van Vlaamse of Belgische landbouwproducten, levensmiddelen, wijnen of gedistilleerde dranken. Mijn administratie begeleidt producenten professioneel bij de bescherming, registratie en promotie van hun producten binnen deze kwaliteitssystemen en volgt de lopende dossiers van nabij op. Daarnaast ondersteun ik de internationale bescherming van geografische aanduidingen door hun opname in vrijhandelsakkoorden van de EU te faciliteren. Ook werk ik mee aan de promotie van geregistreerde geografische aanduidingen en lokale streekproducten op de Belgische markt, onder meer in samenwerking met VLAM.

Ook de biologische productie blijven we ondersteunen. Het huidige Strategisch Plan Bio, dat tot en met 2027 loopt, zorgt voor een alomvattende strategie voor Vlaanderen.

In 2027 zetten we ondertussen verder in op de in het plan vastgelegde doelstellingen. De focus blijft er ook op de vraagzijde liggen. Ook blijf ik de omschakeling naar de biologische productie stimuleren, via steun aan advies en begeleiding, via ketenondersteuning en bio-onderzoek en via de integratie van kennis in netwerken en het land- en tuinbouwonderwijs om ook de aanbodzijde opnieuw aan te zwengelen.

In de loop van 2027 wordt de strategie van het Vlaamse Strategisch Plan Bio (2023-2027) geëvalueerd en waar nodig bijgesteld of verdergezet, en worden de ambities en prioriteiten voor de periode vanaf 2028 opnieuw vastgelegd.

Daarnaast vernieuwt de Europese Commissie begin 2027 het Europese "Organic Action Plan". We volgen deze ontwikkelingen nauwgezet op en stemmen het nieuwe Strategisch Plan Bio, dat vanaf 2028 van start gaat, hierop af.

In maart 2026 wijzigde de Europese regelgeving inzake handelsnormen voor pluimveevlees. We zullen in de loop van 2026-2027 de nieuwe Europese handelsnormen voor pluimveevlees omzetten via een nieuw Besluit van de Vlaamse Regering. Hierdoor creëren we in Vlaanderen meer ruimte voor de etikettering van innovatieve en diervriendelijkere houderijsystemen. Dit geeft pluimveehouders de mogelijkheid om hun inspanningen op het vlak van dierenwelzijn beter zichtbaar maken en commercieel te valoriseren. Tegelijk versterken ze de transparantie voor consumenten en de concurrentiepositie van Vlaamse pluimveebedrijven.

Het is belangrijk dat zowel producenten als consumenten ten volle kunnen profiteren van de voordelen van deze bestaande kwaliteitssystemen.

TKY - PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ

SD5. De producten van onze landbouwers: een lekkere en gezonde reflex voor Vlaanderen en Europa

OD 5.1 Door marketing en promotie de positie van Vlaanderen als voedsel- en tuinbouwregio versterken

VLAM wil de huidige performantie op peil houden en garant blijven staan voor een innovatieve, efficiënte en wendbare organisatie. Daarom werd in 2025 de studie die gebeurde in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging extern geactualiseerd. Vanaf 2025 werden in dit kader hervormingen doorgevoerd, die ook op 2027 nog impact hebben. VLAM heeft hierbij de nodige maatregelen genomen in het kader van de budgettaire richtlijnen om zijn financiële gezondheid als EVA te vrijwaren. Om helemaal toekomstklaar te zijn, is VLAM in 2026 een AI-traject gestart. De interne processen werden tegen het licht gehouden en waar zinvol worden vanaf 2027 AI-ondersteunde technieken ingezet om efficiëntie en kwaliteit van de dienstverlening te verhogen.

Promotie Binnenland

VLAM wil in 2027 de Vlaming helpen kiezen voor producten van eigen bodem. Dit gebeurt via een combinatie van consumentgerichte communicatie en initiatieven naar en via professionele partners, vanuit de sterkhouders Lekkervanbijons en Groenvanbijons. Vanaf 2027 rolt VLAM een nieuwe strategie uit om krachtiger te communiceren rond en vanuit Lekkervanbijons. Voortaan zullen alle nieuwe consumentencampagnes uitgewerkt worden in samenwerking met één enkel communicatiebureau. Dit brengt meer eenheid in de verschillende campagnes, zal zorgen voor meer synergie én de herkenbaarheid bij de consument verhogen. Daarnaast investeert VLAM in de verdere uitbouw van www.lekkervanbijons.be, waarbij o.a. geanticipeerd wordt op de impact van AI-zoekmachines.

Extra aandacht gaat naar de Korte Keten. Speerpunten voor het programma van 2027 blijven de 'Week van de korte keten' in mei en de doorlopende communicatie www.rechtvanbijdeboer.be, waar consumenten vlot een verkooppunt uit de korte keten kunnen opzoeken. Daarnaast levert VLAM inspanningen naar de producenten zelf om hen te ondersteunen in hun communicatie.

VLAM versterkt ook de Vlaamse culinaire identiteit vanuit de werking rond Vlaamse traditionele streekproducten. Naast deelname aan events is er doorlopende

communicatie vanuit www.streekproduct.be. VLAM zoekt tevens actief naar producten die in aanmerking komen voor nieuwe erkenningen om het rijke assortiment verder uit te breiden.

Samen met B2B-partners zorgt VLAM ervoor dat de voorkeur voor producten van bij ons ook in horeca en retail groeit. De communicatie naar deze groepen vertrekt vanuit www.lekkervanbijons.be/PRO. Specifiek voor horeca-onderwijs bundelt VLAM de krachten van de verschillende productgroepen. VLAM biedt chefs van de toekomst workshops en wedstrijden aan zodat de leerlingen zelf de troeven van onze lokale producten kunnen ontdekken. Extra aandacht gaat in 2027 naar de internationale hotelscholenwedstrijd AEHT, waarvan de finale in Antwerpen georganiseerd wordt. VLAM zal ervoor zorgen dat de Vlaamse producten volop schitteren in deze editie. VLAM draagt het contact met de Vlaamse landbouwer hoog in het vaandel. Het is cruciaal om de bijdragebetalers grondig te informeren over de activiteiten die VLAM dankzij de promotiebijdragen kan ondernemen. Begin 2027 neemt VLAM opnieuw deel aan Agriflanders. Bezoekers krijgen er toelichting over de VLAM-acties én over de kwaliteitsvzw's die vanuit VLAM ondersteund worden. Ze worden ook gestimuleerd zich te registreren op het gratis matchmakingsplatform Lekker van bij ons Connect.

Promotie Buitenland

VLAM trekt samen met bedrijven en federaties naar interessante handelsmarkten om Vlaanderen als uitmuntende voedsel- en sierteeltregio te promoten. Sinds 2025 organiseert VLAM deze exportactiviteiten met een nieuw beursconcept, dat wordt ingebed in de Vlaamse branding. Naast de gekende kernmarkten prospecteert VLAM in overleg met exportbedrijven en federaties ook op nieuwe markten, met een focus op Europese markten. Dit zorgt voor risicospreiding en een verhoogde weerbaarheid van onze bedrijven. Verder krijgt elk Vlaams exportbedrijf binnen de VLAM-werking de kans om gratis in de exporteursdatabank op www.freshfromflanders.com opgenomen te worden.

OD 5.2 Kenniscentrum voor beleid en bedrijfswereld

VLAM blijft gericht inzetten op het fundament van zijn werking: het ontwikkelen en delen van kennis via divers marktonderzoek, teneinde impactvolle campagnes te lanceren. De inzichten hiervan worden intensief gedeeld met de leden en beleidsmakers. Zo worden de data van VLAM bijvoorbeeld actief ingezet in het kader van de Vlaamse Voedsel- en eiwitstrategie.

Overkoepelende doelstellingen

1. Een richtinggevende visie op duurzame ontwikkeling van de lokale land- en tuinbouw binnen het toekomstig voedselvraagstuk (2030-2050)

De Europese Unie en Vlaanderen erkennen de cruciale en strategische rol van land- en tuinbouwers en dit zowel op vlak van voedsel, voedselzekerheid als tal van andere diensten ten voordele van de samenleving, de omgeving en het klimaat.

In 2025 heeft de Europese Commissie een visie ontwikkeld op de toekomst van de landbouw in de EU. Men ijvert daarin om een eerlijk en concurrerend voedselsysteem tot stand brengen, dat betaalbaar en duurzaam voedsel voor iedereen oplevert. Boeren moeten worden geholpen om zich te wapenen tegen stijgende kosten, klimaatverandering en verstoringen van de toeleveringsketen. Het voedselsysteem moet sterker en innovatiever worden, ten gunste van zowel boeren, hun omgeving als consumenten. Uit de EU-visie volgen vier hoofddoelen: de sector aantrekkelijker maken voor intreders, de sector

competitiever en veerkrachtiger maken, de toekomstbestendigheid verbeteren en tot slot de mensen weer in contact brengen met het voedsel dat zij eten.

Gezien de hoge verwevenheid van Vlaanderen met de EU en gezien de rechten en plichten die inherent uit het EU-lidmaatschap volgen, was deze EU-visie ook een leidraad voor de toekomst van het voedselproductiesysteem bij ons.

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, dat verantwoordelijk is voor de coördinatie van de opmaak van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2027, wordt gevraagd om het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid af te stemmen op de Vlaamse landbouwvisie, vooral voor wat betreft de sociaaleconomische doelstellingen, en de verschillende volksgezondheids-, milieu-, en klimaatdoelstellingen.

In het najaar van 2025 en het voorjaar van 2026, heeft dan ook een opdrachthouder een eindrapport met bouwstenen voor een Vlaamse visienota 2030-2050 opgemaakt voor onze landbouwsector waarin landbouwproductiviteit binnen de ecologische grenzen van Vlaanderen centraal staat, met aandacht voor de correcte vergoeding voor de goederen en diensten geleverd door de land- en tuinbouwers, duurzaamheid en een rendabele land- en tuinbouwsector binnen Vlaanderen. In de volgende fase zal ik een ontwerp van Vlaamse landbouwvisie voorstellen aan de Vlaamse Regering. Daarop zal, na goedkeuring, de SALV aan de slag gaan met een vervolgtraject waarin ze de dialoog tussen landbouw, keten en maatschappelijke organisaties die tijdens het participatief traject tot stand is gekomen, verderzetten.

2. Het belang van de Vlaamse land- en tuinbouw verdedigen op het internationaal toneel
De Europese Unie is niet alleen een handelsunie met 450 miljoen voedselconsumenten, het is ook de hefboom van het Vlaamse beleid voor de landbouwsector. Een aantal grote EU kaders zullen de speelruimte voor het landbouwbeleid in Vlaanderen de komende tijd sterk definiëren. Ik denk in de eerste plaats aan het Meerjarig Financieel Kader voor de periode na 2027, met de daaraan gekoppelde horizontale en sectorale verordeningen. De voorstellen zoals ze medio 2025 werden gepubliceerd betekenen grondige wijzigingen in de structuur en opmaak van het toekomstige GLB. We zullen verder actief bijdragen aan de onderhandelingen hierover en maximaal pleiten voor een werkbaar beleid met voldoende middelen dat echt het verschil kan maken voor de voedselzekerheid, de generatiewissel, het behalen van de natuur-, milieu- en klimaatdoelstellingen en de benodigde eenvoud en toekomstgerichtheid in functie van de landbouwsector. Ik verwacht dat 2027 in dit verband een heel belangrijk jaar vormt waarin de sectorale ontwerpverordeningen wellicht hun finale goedkeuring door de Raad en het Europees Parlement zullen kennen. Ik zal in lijn met het Regeerakkoord dan ook sterk inzetten op een nauwgezette opvolging van deze ontwikkelingen in de Europese Unie. Om de standpunten van de Vlaamse Regering kracht bij te zetten zorg ik samen met mijn Belgische collega-landbouwministers voor een sterke standpuntvorming en ga ik met hen vervolgens op zoek naar allianties met andere lidstaten binnen de Raad Landbouw van de EU. Ook met andere relevante EU-instellingen onderhouden mijn administratie en ik goede contacten en bouwen we verder het bestaande netwerk uit.

Wat betreft handelsbeleid blijven we pleiten voor het aanboren van nieuwe handelsbestemmingen en het versterken van onze handel, maar wel op basis van gelijkwaardigheid en eerlijke handel. Binnen het Europese handelsbeleid pleiten we voor dezelfde standaarden voor agrovoedingsproducten als diegene die hier binnen de Europese

Unie worden gehanteerd. Daarbij hebben we altijd oog voor het level playing field en non-trade concerns. Dat wil zeggen dat alle producten die ingevoerd worden in de EU moeten voldoen aan dezelfde normen voor voedselveiligheid, productnormering, dierenwelzijn, arbeidsvoorwaarden, enzovoort als die van Europese producenten.

De multilaterale fora zoals Wereldhandelsorganisatie (WTO), de Landbouw- en Voedselorganisatie van de Verenigde Naties (FAO) en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) volg ik op voor zover zij impact hebben op ons beleidsniveau. Ik zoek hiervoor ook samenwerking met Vlaamse en federale collega's die hier ook in investeren. Ik en mijn administraties proberen waar relevant ook nauwgezet contact te houden met deze fora.

Tot slot is het ook van belang om bilaterale relaties verder uit te bouwen. De prioriteit ligt bij de buurlanden en hun nabijgelegen regio's. Verder kunnen ook de lidstaten van de EU belangrijke partners zijn, zeker met het oog op de versterking van de Vlaamse posities in de Raad van de EU. Dit neemt echter niet weg dat we ook onze contacten blijven onderhouden met andere derde landen.

3. Een moderne, laagdrempelige en klantvriendelijke overheid voor ondernemingen in de primaire sector

In 2025 onderzocht ik, via een uitgebreide enquête en gesprekken met sectororganisaties, zowel overbodige regeldruk als administratieve lasten waarmee landbouwers bij het uitoefenen van hun beroep in aanraking komen, met als doelstelling deze te verminderen waar mogelijk. Er werd ook uitdrukkelijk gepeild naar het Only Once principe waarbij de sector bevraagd werd naar de gegevens die ze meer dan eens moeten aanleveren.

De voorstellen voor administratieve vereenvoudiging die door de sector bijvoorbeeld via het technisch overleg of de werkgroep "Bedrijven" van het project Regelrecht worden geformuleerd, worden indien realiseerbaar, uitgevoerd. Wat het project Regelrecht betreft, kan hiervoor worden verwezen naar de periodieke rapportages.

Met de besluiten van de Vlaamse Regering van 3 april 2026, 24 april 2026 en onderliggende ministeriele besluiten van 12 mei 2026 werden o.m. volgende vereenvoudigingen gerealiseerd:

- Vereenvoudiging van de kennisportefeuille voor de landbouwer;
- Vereenvoudiging van de landbouwstages voor de landbouwer;
- Vereenvoudigingen aan de ecoregelingen vanaf campagne 2026;
- Aanpassingen aan de verzamelaanvraag.

Deze vereenvoudigingen zijn echter geen eindpunt.

In 2026 werd verder gewerkt aan het realiseren van een vlotte en geïntegreerde digitale gebruikerservaring voor land- en tuinbouwers. Zo werd het dossiertype 'Kennisgeving bio-activiteit' succesvol opgenomen in het Dossierstatusinformatiesysteem (DOSIS) van de Vlaamse overheid. Dankzij deze integratie zal de 'Kennisgeving bio-activiteit' binnenkort ook zichtbaar worden via het e-Loket voor Ondernemers. Daarnaast werk ik aan de opname van de Verzamelaanvraag en het raadplegen van DOSIS vanuit het e-loket Landbouw en Visserij. Sinds de zomer van 2026 kunnen gebruikers vanuit het e-loket van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij rechtstreeks doorklikken naar andere landbouwgerelateerde loketten. Hierdoor wordt de gebruikerservaring verder vereenvoudigd en worden land- en tuinbouwers nog vlotter doorheen hun digitale administratieve processen geleid.

Op Europees niveau zagen we ondertussen al heel wat vereenvoudigingsprocessen, waarbij enkele ook gericht waren op vereenvoudigingen voor de landbouwsector. Er zijn ook nog lopende en mogelijks te verwachten herzieningen, zoals de lopende milieu-omnibus alsook de mogelijke herziening van enkele Europese richtlijnen (kaderrichtlijn water, habitat- en vogelrichtlijn) die ook mogelijke implicaties hebben voor de landbouwsector. Ik en mijn administratie blijven hoe dan ook pleiten voor verdere vereenvoudiging, en dit zeker ook in

de lopende onderhandelingen over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid post 2027 en de andere sectorale en horizontale verordeningen.

Prestatie indicatoren

TJA - THEMA OVERSCHRIJDEND

Dit thema overschrijdende structuurelement omvat activiteiten inzake beleidsomkadering, communicatie en horizontale coördinatie. Deze uitgaven ondersteunen de beleidsvoering in algemene zin. Door het ontbreken van een rechtstreekse koppeling tussen middelen, activiteiten en meetbare beleidsresultaten is het niet mogelijk om een valide prestatie indicator te formuleren die de doelmatigheid van deze uitgaven weerspiegelt. Om deze redenen wordt voor dit ene structuurelement, bij wijze van uitzondering, geen prestatie indicator opgenomen.

TJW - LAND- EN TUINBOUW

Benaming	Areaal in omschakeling naar biologische landbouw
Definitie	De indicator omvat het areaal waarvoor in het kader van het GLB een agromilieuklimaatmaatregel 'omschakeling naar biologische landbouw' werd aangegaan.
Type indicator	Kwantitatieve
Laatst gekende waarde	1.432 ha (2026 – voorlopig cijfer)
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	hectare
Tijdstip van laatst gekende waarde	sept 2026
Streefwaarde/ -norm/ -richting	1.800 ha in 2028. In lijn met het Europees beleid wordt deze streefwaarde benaderd via stimulerend beleid gebaseerd, waarbij gedeelde inkomsten en gemaakte kosten van de omschakelende landbouwer vergoed worden door EU-budget met lidstatelijke cofinanciering.
Beleidsmatige relevantie	De omschakeling naar biolandbouw vormt een onderdeel van het Vlaams GLB-Strategisch Plan. Voor deze maatregel is er naast Europese ook Vlaamse cofinanciering. Deze maatregel draagt bij tot verschillende milieu -, klimaat – en biodiversiteitsdoelstellingen en toont de evolutie van omschakeling naar bio-areaal in Vlaanderen aan. Een relatieve zwakte van deze indicator is dat de evolutie van de biolandbouw niet louter aanbodgedreven, maar vraaggericht gebeurt. Met andere woorden: de (aankoopbereidheid van) de consument bepaalt in sterke mate het bio-aanbod dat in winkelrekken terecht komt, en dus in bijkomende orde hoeveel er van geproduceerd wordt. Er is een positieve correlatie tussen consumptie van biovoeding en de koopkracht aan vraagzijde.

Budgettaire relevantie	Op begrotingsartikel TG0-1TJX2WB-WT is 4.800.000 euro VAK ingeschreven voor maatregelen met een gunstig effect op het milieu, het klimaat en de biodiversiteit, boslandbouwsystemen en controlekosten bio. Dit bedrag vertegenwoordigt ongeveer 23,1% van het budget op dit artikel. In verhouding tot de hele ISE Land- en Tuinbouw gaat het om 3,1%.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Via de verzamelaanvraag geeft de landbouwer jaarlijks het areaal aan dat in omschakeling is. Via het monitoringssysteem dat opgezet wordt voor de rapportering in kader van het GLB kan dan het unieke areaal aan verbintenissen worden berekend.
Bron	Agentschap Landbouw en Zeevisserij
Meetfrequentie	Jaarlijks (voorjaar van N+2)
Kwaliteitsbeoordeling	De data die de indicator vorm geven, zijn afkomstig uit het Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem dat de Europese Unie hanteert in het kader van haar Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De kwaliteit wordt geborgd aan de hand van zowel administratieve als plaatscontroles.
Reeds gebruikt in andere documenten	Ja, deze indicator maakt deel uit van het EU GLB-monitorings- en evaluatiekader.
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 2 Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Areaal waarvoor een agromilieuklimaatmaatregel is aangegaan
Definitie	De indicator omvat het areaal waarop een in het kader van het GLB aangegane agromilieuklimaatmaatregel van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij van toepassing is. Agromilieuklimaatverbintenissen zijn engagementen die gunstig zijn voor natuur/milieu/klimaat en die verder gaan dan het wettelijk kader.
Type indicator	Kwantitatieve
Laatst gekende waarde	12.015 ha (voor 2026 – voorlopig cijfer)
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	hectare
Tijdstip van laatst gekende waarde	sept 2026

Streefwaarde/ -norm/ -richting	12.100 ha in 2027. In lijn met het Europees beleid wordt deze streefwaarde benaderd via stimulerend beleid gebaseerd op het 'leverancier krijgt' beginsel, waarbij gedeelde inkomsten en gemaakte kosten van de leverancier vergoed worden door EU-budget met lidstatelijke cofinanciering.
Beleidsmatige relevantie	De agromilieuklimaatverbintenissen vormen een onderdeel van het Vlaams GLB-Strategisch Plan. Alle EU27 moeten zo'n plan met stimulerende maatregelen maken, die o.a. bijdragen tot verschillende milieu -, klimaat – en biodiversiteitsdoelstellingen zoals vervat in SD 2. Specifiek gaat het om de volgende agromilieuklimaatmaatregelen: • Tijdelijk grasland naar blijvend grasland • Teelt van meerjarige milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen • Meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt • Onderhoud boslandbouwsystemen Het Vlaams GLB-SP is van start gegaan in 2023.
Budgettaire relevantie	Op begrotingsartikel TG0-1TJX2WB-WT is 4.800.000 euro VAK ingeschreven voor maatregelen met een gunstig effect op het milieu, het klimaat en de biodiversiteit, boslandbouwsystemen en controlekosten bio. Dit bedrag vertegenwoordigt ongeveer 19,6% van het budget op dit artikel bedraagt en 3,3% van de budgettaire massa van de ISE Land- en Tuinbouw.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Via de verzamelaanvraag geeft de landbouwer jaarlijks het areaal aan waarop een agromilieuklimaatverbintenis van toepassing is. Via het monitoringssysteem dat opgezet wordt voor de rapportering in kader van het GLB kan dan het areaal aan verbintenissen worden berekend. Dit wordt uniek per maatregel berekend. Vervolgens worden de totalen per maatregel opgeteld.
Bron	Agentschap Landbouw en Zeevisserij
Meetfrequentie	Jaarlijks (voorjaar van jaar N+2)
Kwaliteitsbeoordeling	De data die de indicator vorm geven, zijn afkomstig uit het Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem dat de Europese Unie hanteert in het kader van haar Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De kwaliteit wordt geborgd aan de hand van zowel administratieve als plaatscontroles.
Reeds gebruikt in andere documenten	Ja, deze indicator maakt deel uit van het EU GLB-monitorings- en evaluatiekader.
Link naar website Statistiek Vlaanderen	

Koppeling SDG/LSA	SDG 2 Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw
Koppeling SDG/LSA Andere	

TKY - PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ

Benaming	Het bereik van het platform Lekker van bij ons als maatstaf voor de voorkeur van de Vlaming voor producten van bij ons.
Definitie	VLAM heeft als decretale opdracht de Vlaming bewust te helpen kiezen voor producten van bij ons. Het vlaggenschip hierbij is het platform Lekkervanbijons, waar de Vlaming inspiratie vindt voor zijn keuze. Het aantal bezoekers dat de weg vindt naar Lekkervanbijons is hiervoor een goed meetbare maatstaf.
Type indicator	Kwantitatieve
Laatst gekende waarde	7,1 miljoen platform-bezoekers
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	bezoekers
Tijdstip van laatst gekende waarde	dec 2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	7,5 miljoen bezoekers in 2027. Omwille van het AI-overzicht in Google dat in mei 2025 gelanceerd is, is dit lastig te voorspellen. Surfers moeten op vandaag niet steeds doorklikken naar de website want ze krijgen het antwoord al voorgekauwd in de Google resultaten.
Beleidsmatige relevantie	VLAM trekt de aandacht van de Vlaamse consumenten op de Vlaamse voeding via de koepel Lekkervanbijons. Dit gebeurt via inspireren & storytelling, waarbij ook aandacht gaat naar de inspanningen die de Vlaamse producenten leveren op vlak van kwaliteit en duurzaamheid. Bovendien richt dit platform zich op diverse doelgroepen, gaande van consumenten tot B2B-partners uit retail en horeca. Ook voor spelers uit de korte keten vormt dit platform een unieke kans om een ruim publiek te bereiken. Dit platform wordt pas relevant bij een voldoende groot bezoekersaantal.
Budgettaire relevantie	100 % van dit ISE
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Google analytics
Bron	Google
Meetfrequentie	per kwartaal
Kwaliteitsbeoordeling	De data die de indicator vorm geven, zijn afkomstig van Google en wordt derhalve geborgd door hun kwaliteitsbewakingssysteem
Reeds gebruikt in andere documenten	neen

Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 12 Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen
Koppeling SDG/LSA Andere	

Budgettair kader Vlaamse Gemeenschap

TG0-1TAG4ZY-LO - VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud

Het Fonds voor Landbouw en Visserij (na de regionalisering van de federale landbouwfondsen) is decretaal opgericht en verder uitgebreid als volwaardig begrotingsfonds waarin inkomsten geïnd kunnen worden en uitgaven gedaan binnen het brede kader van landbouwbeleid.

Vandaag zijn de inkomsten beperkt tot de geïnde retributies conform het BVR van 23 december 2022 en het KB van 4 juli 2024 inzake de sector van het plantaardig teeltmateriaal. De huidige uitgaven kaderen binnen dezelfde sector. Het doel van deze uitgaven is de ondersteuning van de sector van het teeltmateriaal.

Met de inwerkingtreding van de Plantengezondheidsverordening (VO 2016/2031) eind 2019 werd het Vlaams Gewest de facto gedeeltelijk bevoegd voor plantengezondheid (naast de federale overheid).

Wetgeving:

- Decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij, laatst gewijzigd bij decreet van 29 maart 2024;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten, laatst gewijzigd bij het besluit van 20 juni 2025;
- Koninklijk besluit van 4 juli 2024 houdende vaststelling van de retributies betreffende de opdrachten toevertrouwd aan de Gewesten door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen voor de toepassing van beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten.

Dit artikel vormt samen met de artikelen TG0-1TJG4WF-WT en TG0-1TJG4WV-IS de uitgavenkant van de ontvangstenartikelen TG0-9TJGTWF-OW en TG0-9TJGTWF-OI.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	342	342
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	21	21
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	363	363
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
----------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
21	21	actualisatie personeelskosten

Inhoudelijke toelichting

Naar analogie van 2026 voorziet dit uitgavenartikel in de loonkosten van vier VTE's die taken in het kader van plantengezondheid op zich nemen.

Totaal budget: VAK en VEK 363.000 euro.

TG0-1TAX2ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud

Binnen dit artikel kaderen volgende elementen:

- reguliere loonkosten personeel Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- loonkosten EU gesubsidieerd;
- loonkosten in kader van technische bijstand voor het GLB-Strategisch Plan;
- loonkosten in kader van technische bijstand voor het EFMZVA-programma;
- loonkosten in kader van de conceptnota PAS.

Kredietevolucie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	51.390	51.390
Index	1.021	1.021
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	110	110
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	52.521	52.521
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
----------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
7	7	aandeel looncomponent in de technische bijstand EFMZVA-programma - EU-gesubsidieerd.
-13	-13	Actualisatie berekening lonen controleprogramma visserij luik EU-subsidie (EFMZVA 58%). De loonkosten liggen lager dan in 2026 wegens een personeelsswissel waarbij de loonkost thans lager ligt.
110	110	aandeel looncomponent in de technische bijstand GLB-Strategisch Plan - EU-gesubsidieerd.
6	6	EU subsidie Agroecology partnership

Inhoudelijke toelichting

a) reguliere loonkosten personeel Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Dit zijn kredieten voor de betaling van wedden van de statutaire en contractuele personeelsleden van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en personeelsgebonden uitgaven zoals groeipakket, maaltijdcheques, schoolpremie, vakantiegeld en eindejaarstoelage, woon-werkverkeer, telewerkvergoeding, fietsvergoeding,....

Budget BO 2027: VAK en VEK: 50.731.000 euro

b) EU-gesubsidieerde lonen

In kader van de afspraken rond aanrekening van EU-subsidies, werd binnen het loonartikel van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij een basisallocatie voorzien voor EU-gesubsidieerde lonen:

- controleprogramma Visserij (luik EFMZVA = 58%): loonkost van controleurs visserij
- FSDN-project (Farm Sustainability Data Network) (luik EU = 95%)
- partnership in Agroecology project

Budget BO 2027: VAK en VEK 340.000 euro

c) loonkosten in kader van technische bijstand voor het GLB-Strategisch Plan

De technische bijstand voor het GLB-Strategisch Plan 2023-2027 wordt forfaitair toegekend door de Europese Commissie. De totale bijstand proportioneel ingeschreven doorheen de looptijd van het GLB-SP. Voor 2027 wordt 2.914.000 euro ingeschreven aan ontvangsten (TG0-9TAXAZZ-OW) en uitgavenzijde (TG0-1TAX2ZZ-LO, TG0-1TAX2ZZ-WT, TG0-1TJX2AA-WT en TG0-1TJX2WA-WT). Binnen artikel TG0-1TAX2ZZ-LO valt het luik technische bijstand-personeelskosten. Het voorbehouden budget voor technische bijstand van het GLB-SP wordt ingezet voor het effectieve beheer en de effectieve uitvoering van de steun met betrekking tot het GLB-SP, met inbegrip van het opzetten en het functioneren van het Vlaams Ruraal Netwerk.

Budget BO 2027: VAK en VEK 1.217.000 euro

d) loonkosten in het kader van technische bijstand - EFMZVA-programma

De technische bijstand wordt forfaitair toegekend door de Europese Commissie. Naar analogie met de technische bijstand voor het GLB-SP wordt voor het EFMZVA-programma de technische bijstand proportioneel ingeschreven doorheen de looptijd van het programma. Voor 2027 wordt in totaal 328.000 euro ingeschreven aan ontvangsten (TG0-9TAXAZZ-OW) en uitgavenzijde (TG0-1TAX2ZZ-LO, TG0-1TAX2ZZ-WT, TG0-1TJX2AA-WT). Binnen artikel TG0-1TAX2ZZ-LO valt het luik technische bijstand-personeelskosten.

Budget BO 2027: VAK en VEK 233.000 euro

e) loonkosten in het kader van de conceptnota PAS

Deze personeelskosten worden gefinancierd vanuit de PAS-provisie. VAK en VEK moeten dan niet via een begrotingsronde worden ingeschreven, maar wordt via herverdeling door de Vlaamse Regering vanuit de centrale PAS-provisie ingeschreven op artikel CB0-1CBD2AK-PR "provisie ondersteuning Programmatische Aanpak Stikstof" in de loop van het jaar VCO-matig herverdeeld. Het betreft loonkosten in uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering in het kader van PAS.

Budget BO 2027: VAK en VEK pro memorie

Totaal BO 2027 voor artikel TG0-1TAX2ZZ-LO: VAK en VEK 52.521.000 euro

TG0-1TAX2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Binnen dit artikel kaderen volgende elementen:

- Algemene werkingskosten Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- Algemene werkingskosten informatica Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- Schadevergoedingen aan derden;
- Aankopen en investeringen informatica;
- Andere investeringen;
- EU-gesubsidieerde werking;
- Technische bijstand GLB-Strategisch Plan – deel landbouw - luik werking apparaat;
- Technische bijstand EFMZVA-programma – luik werking apparaat;
- PAS werkingskosten personeel.

Kredietevolucie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	5.306	5.306
Index	0	0
Compensaties	-4	-4
Andere bijstellingen	-19	-19
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	5.283	5.283
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
SH0-1SKA2QA-WT	-4	-4	HFB: printing as a service. Overheveling budget voor levering papier PRAAS-printers

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-10	-10	verlaging luik werking apparaat van technische bijstand GLB-SP als gevolg van actualisatie opdeling kosten technische bijstand.
-9	-9	verlaging luik werking apparaat controleprogramma visserij, luik EFMZVA (58%) 2027

Inhoudelijke toelichting

a) algemene werkingskosten Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Dit betreft onder meer alle logistieke kosten, dienstreizen in binnenland, dienstreizen naar buitenland, vorming personeel, vaste en mobiele telefonie, aankoop materiaal, abonnementen en drukwerk, werkkledij, bureelbenodigdheden en meubilair,

werkingskosten wagenpark, teamactiviteiten Agentschap, catering (interne verrichtingen), arbeidsgeneeskunde, rekrutering en selectie.

Budget 2027: VAK en VEK 1.752.000 euro

b) algemene werkingskosten informatica

Dit omvat IT-uitrusting, onderhoudscontracten, licenties en IT-projecten van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Ook de tussenkomst en het ter beschikking houden van de internetabonnementen van de personeelsleden in kader van PTOW vallen hieronder.

Budget 2027: VAK en VEK 2.313.000 euro.

c) schadevergoedingen aan derden waarvoor de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest op grond van art. 1382, 1383 en 1384 lid 3 van het BW aansprakelijk zijn krachtens een vonnis of arrest of krachtens een minnelijke schikking

Dit is bestemd voor schadevergoedingen van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Budget 2027: VAK en VEK 0 euro

d) aankopen en investeringen informatica

Het krediet wordt aangewend voor niet-projectmatige ICT-investeringen: o.a. hardware (servers/netwerken voor bedrijfsapplicaties).

Budget 2027: VAK en VEK 447.000 euro.

e) andere investeringen

Betreft aankoop duurzaam materiaal voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, o.m. vervanging wagens.

Budget 2027: VAK en VEK 200.000 euro.

f) EU-gesubsidieerde werking

In kader van de afspraken rond aanrekening van EU-subsidies, werd binnen het werkingsartikel van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij een basisallocatie voorzien voor gesubsidieerde werking. Aanrekening van het aandeel in de werkingskosten waarvoor de EU tussenkomt, verloopt bijgevolg via deze basisallocatie.

Bij BO 2027 betreft dit tussenkomst in het controleprogramma visserij (58%) en het FSDN-project (95%).

Budget 2027: VAK en VEK 516.000 euro

g) technische bijstand - GLB Strategisch Plan - deel landbouw - luik werking apparaat

Budget 2027: VAK en VEK 25.000 euro.

h) technische bijstand- EFMZVA programma - luik werking apparaat

Budget 2027: VAK en VEK 30.000 euro

Totaal budget artikel voor 2027: VAK en VEK 5.283.000 euro

TG0-1TAX4ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud

Dit artikel is het eerste luik van een variabel krediet gelinkt aan de ontvangstenartikelen TG0-9TAXTZZ-OW en TG0-9TAXTZZ-OI en is bestemd voor loonkosten waarvoor een tussenkomst door externen gebeurt, maar niet vanwege de EU.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	122	122
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	20	20
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	142	142
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-10	-10	Actualisatie berekening lonen controleprogramma visserij luik Vlaamse cofinanciering (FIVA 42%). De loonkosten liggen lager dan in 2026 wegens een personeelsswissel waarbij de loonkost thans lager ligt.
30	30	Loonkost van een personeelslid van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij dat gedeeltelijk wordt gedragen door het departement WEWIS.

Inhoudelijke toelichting

Betreft voor 2027:

- uitbetaling van loonkost 4 visserijcontroleurs - luik aandeel FIVA (42% van loonkost);
- uitbetaling van een deel van de loonkost (0,5 personeelslid) dat wordt gedragen door het departement WEWIS.

totaal 2027: 142.000 euro VAK en VEK

TG0-1TAX4ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Dit artikel is het tweede luik van een variabel krediet gelinkt aan de ontvangstenartikelen TG0-9TAXTZZ-OI en TG0-9TAXTZZ-OW en is bestemd voor uitgaven waarvoor een terugbetaling door externen gebeurt, maar niet vanwege de EU.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	346	346
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	-5	-5
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	341	341
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-5	-5	Actualisatie berekening controleprogramma visserij luik Vlaamse cofinanciering (FIVA 42%) werkingskost

Inhoudelijke toelichting

Het betreft in 2027 uitgaven voor:

- werkingskosten o.m. reiskosten die worden terugbetaald;
- investeringskosten, externe prestaties en werkingskosten Agentschap Landbouw en Zeevisserij in het kader van het controleprogramma visserij (luik gefinancierd vanuit FIVA 42%).

Totaal: 341.000 euro VAK en VEK

TG0-1TJG2AU-IS - VILT

Korte inhoud

VILT is een samenwerkingsverband waarin zowel de overheid als privé-organisaties uit de hele agrovoedingsketen participeren. Door middel van onafhankelijke communicatie en informatie bevordert en stimuleert VILT een betere kennis van (en begrip voor) de Vlaamse land- en tuinbouw in de meest ruime zin van het woord. Via een strategisch informatieaanbod richt VILT zich al vele jaren naar relevante doelgroepen: journalisten, politici, land- en tuinbouwers, ambtenaren, onderwijzers, onderzoekers, mensen uit de voedingsindustrie, plattelandsrecreanten en consumenten. Dit doen ze via een mix van kanalen:

- Het belangrijkste medium is de elektronische communicatie (elke weekdag een mail rond 7 uur in de digitale postbus), maar ook de website vilt.be wordt continu bijgehouden;
- Ook op sociale media houdt VILT de vinger aan de pols;
- Op de digitale tv-zender PlattelandsTV heeft VILT verschillende eigen uitzendingen onder de noemer van VILT TeeVee. De opnames en de montage gebeuren door een VILT-medewerker die deze expertise ook kan inzetten voor de sociale media van VILT;
- Om de vijf jaar laat VILT ook een onderzoek uitvoeren naar het imago van de Vlaamse land- en tuinbouw bij het brede publiek.

Vzw VILT ontvangt een jaarlijkse toelage vanuit het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en de Vlaamse provincies. Daarnaast ontvangt het lidgeld van bankinstellingen en sectororganisaties, evenals inkomsten uit advertenties.

VILT is een rechtspersoon die deel uitmaakt van de Vlaamse deelstaatoverheid, door onder sectorale code 13.12 te ressorteren.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	198	198
Index	5	5
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	203	203
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-----	-----	-------------

Inhoudelijke toelichting

Op dit artikel wordt de toelage aan vzw Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij voorzien.

Deze toelage draagt bij tot de volgende doelstelling opgenomen in de beleidsnota Land- en Tuinbouw 2024-2029: OD 3.1. Kennis, begrip en wederkerigheid tussen boer en burger aanwakken.

Voor 2027 wordt eenzelfde budget voorzien als in 2026 vermeerderd met een index van 5.000 euro.

budget 2027: 203.000 euro VAK en VEK.

TG0-1TJG2WA-LE - UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud

Dit betreft een louter technisch artikel om boekingen te kunnen doen in overeenstemming met het boekhoudschema dat werd uitgewerkt voor de verrichtingen op de orderekening van het Vlaams betaalorgaan (8T04470). Op die manier wordt in de Vlaamse IT-toepassing Orafin op kwartaalbasis een correcte boekhoudkundige weergave van deze transacties bekomen.

Hiertoe is een OL- (middelen) en LE- (uitgaven) artikel voorzien om de tijdelijke zekerheden in het kader van certificaten voor in- en uitvoer van landbouwproducten correct te kunnen boeken. TG0-9TJGAWA-OL is hierbij het middelenartikel en TG0-1TJG2WA-LE het uitgavenartikel.

Kredietevoluitie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	10.000	10.000
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	10.000	10.000
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-----	-----	-------------

Inhoudelijke toelichting

Tot en met 2025 werd jaarlijks 20 miljoen euro ingeschreven, maar dit bedrag werd rekening houdende met realisaties voorgaande jaren verlaagd naar 10 miljoen euro voor 2026 en dit zowel op het OL- als het LE-artikel. Voor 2027 wordt eenzelfde bedrag als in 2026 ingeschreven, nl. 10 miljoen euro.

Meer info omtrent deze tijdelijke zekerheden: In- en uitvoercertificaten | Landbouw en Zeevisserij

TG0-1TJG2WA-WT - UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud

ICT is voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en meer in het bijzonder voor het Vlaams betaalorgaan strategisch en bedrijfskritisch. De EU verplicht alle lidstaten om de bestaande en nieuwe premiestelsels te beheren via een informatiesysteem, het GBCS (Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem). Dit systeem, het basisinstrument voor de realisatie van het geheel van de strategische doelstellingen van het betaalorgaan, is een superset van onderling verbonden databanken en informatiesystemen. Ten gevolge van de steeds wijzigende Europese regelgeving moet het GBCS continu aangepast worden.

Het Vlaams betaalorgaan verzekert dus ook in 2027 de continuïteit voor de correcte, tijdige en efficiënte uitvoering van de bestaande EU premiestelsels. Om de premies correct en binnen de opgelegde deadlines te kunnen berekenen, uitbetalen en boeken is een tijdige opmaak, verzending en verwerking van de jaarlijkse verzamelaanvraag van cruciaal belang evenals de ontwikkeling van nieuwe en het onderhoud van bestaande ICT-toepassingen die dit ganse proces ondersteunen. De EC kijkt hier nauwlettend op toe en bij niet-conforme of niet-tijdige betaling van de premies en steun aan de landbouwers worden zware financiële sancties opgelegd aan de lidstaat.

Kredietevoluitie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	12.274	12.274
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	12.274	12.274
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-----	-----	-------------

Inhoudelijke toelichting

Het budget "uitvoering GBCS en erkenning Vlaams betaalorgaan" wordt als volgt ingedeeld.

- Specifieke werkingskosten (niet-IT) GBCS: opmaak, verzamelaanvraag, labo-analyses, uitrusting, controles ter plaatse: 226.000 euro VAK en VEK;
- Certificering jaarrekeningen betaalorgaan en IT-audit overeenkomstig EU-verordening (EU) 2021/2115 en 2116: 276.000 euro VAK en VEK;
- Technische bijstand GLB-SP (EU-gesubsidieerd) GBCS: 844.000 euro VAK en VEK;
- Investerings IT GBCS: 502.000 euro VAK en VEK;
- Meerjarige projecten IT GBCS: 10.426.000 euro VAK en VEK;
- Projecten in kader van PAS: De kredieten worden herverdeeld vanuit de PAS provisie en worden hier enkel PM vermeld.

totaal budget 2027: 12.274.000 euro

TG0-1TJG2WE-WT - PREMIESUBSIDIE VOOR EEN BREDE WEERSVERZEKERING IN DE LANDBOUWSECTOR

Korte inhoud

Land- en tuinbouwondernemers worden geconfronteerd met diverse risico's. De plantaardige productie gebeurt overwegend in open lucht waardoor de weersomstandigheden tijdens het teeltseizoen determinerend kunnen zijn voor de oogst. Met uitzondering van het risico op hagelschade, waren er geen verzekeringsproducten op de Belgische markt voor andere risico's die aanleiding geven tot teelt- en oogstschade. Teneinde de ontwikkeling van een verzekeringsmarkt voor teeltverzekeringen tegen meerdere risico's te stimuleren werd in uitvoering van artikel 4, 7°, van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid en artikel 24 van het decreet van 5 april 2019 betreffende de tegemoetkoming voor schade, aangericht door rampen in het Vlaamse Gewest, een subsidieregeling van kracht voor land- en tuinbouwers die een brede weersverzekering afsluiten. Het BVR werd definitief goedgekeurd op de VR van 17 mei 2019. De subsidieregeling ging in op 1 januari 2020 en loopt tot 31 december 2026.

Vanaf 2027 wordt een vervolg voorzien. De regelgeving hiervoor is in opmaak.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	0	0
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	5.000	5.000
Totaal BO 2027	5.000	5.000
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
5.000	5.000	Risicomanagement landbouwsector

Inhoudelijke toelichting

Voor de brede weersverzekering wordt standaard een bedrag van 5 miljoen euro voorzien op dit artikel.

TG0-1TJG2WK-WT - RENDAC-SUBSIDIES

Korte inhoud

De jaarlijkse tussenkomst in de ophalings- en verwerkingskosten van Rendac bv (zowel bij professionele landbouwbedrijven, bij particulieren als opvangcentra van wilde dieren) werd tot 2021 vanuit OVAM (Minafonds) voorzien, en daarna gefinancierd vanuit de bevoegdheid Landbouw.

Vanaf 2027 wordt de jaarlijkse tussenkomst stopgezet in het kader van de afspraken bij de begrotingsopmaak 2027.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	5.780	5.780
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	-5.780	-5.780
Totaal BO 2027	0	0
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-5.780	-5.780	Afspraken BO2027

Inhoudelijke toelichting

Voor 2027 wordt geen budget meer voorzien.

TG0-1TJG2WY-IS - SERV

Korte inhoud

In 2025 werd dit begrotingsartikel gecreëerd omdat een projectsubsidie van 240.000 euro werd toegekend aan SERV in kader van de Vlaamse landbouwvisie 2050. Aangezien SERV tot de consolidatiekring behoort, moest dit immers worden aangerekend op een IS-artikel en niet op een WT-artikel.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	0	131
Index	0	0
Compensaties	0	-109
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	0	22
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TG0-1TJX2WB-WT	0	-131	Eenmalig BO 2026: voorzien van VEK voor vereffening projecttoelage volgens VCO
TG0-1TJX2WB-WT	0	22	Eenmalig BO 2027: voorzien van VEK voor vereffening projecttoelage volgens VCO

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-----	-----	-------------

Inhoudelijke toelichting

De vereffening van het project is VCO-matig volgens de looptijd van het project, nl. 22 maand, in casu van 1 mei 2025 tot 28 februari 2027.

Voor de vereffening in 2026 werd 131.000 euro gecompenseerd. Deze wordt automatisch teruggedraaid, aangezien het een eenmalige compensatie betrof.

Voor de vereffening in 2027 is $2/22 * 240.000 \text{ euro} = 21.818 \text{ euro}$ budget nodig. Er wordt bij BO2027 een bedrag van 22.000 euro VEK ingeschreven via eenmalige compensatie.

TG0-1TJG4WB-WT - TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW

Korte inhoud

Dit zijn uitgaven in het kader van het Fonds voor landbouwworming, opgericht bij art. 2 van het decreet van 6 juli 1994 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1994 dat luidt als volgt:

§1. Er wordt een fonds voor de landbouwworming opgericht.

§2. Aan het Fonds voor de landbouwworming worden toegewezen alle ontvangsten van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw ingevolge de deelname door de Europese Unie aan kosten in landbouwscholing als bedoeld in de richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 17 april 1972 betreffende de sociaal-economische voorlichting en de scholing van de personen die in de landbouw werkzaam zijn (72/161/EEG).

§3. De middelen van het Fonds voor de landbouwworming dienen rechtstreeks bij te dragen tot al wat dienen kan bij het landbouwwormingsbeleid.

Dit uitgavenartikel is de tegenhanger van het ontvangstenartikel TG0-9TJGTWB-OW.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	0	0
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	0	0
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
----------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-----	-----	-------------

Inhoudelijke toelichting

Dit variabel krediet is uitdovend en wordt niet meer gespijsd met nieuwe toegewezen ontvangsten, maar blijft behouden zolang nog middelen ter beschikking zijn.

Momenteel lopen twee projecten die werden goedgekeurd in 2023 waarvoor eind 2025 nog een encours openstond van 98.682 euro. Looptijd maximaal 2 jaar tussen 1 januari 2024 en 30 juni 2026. Verwachte vereffening 16.000 euro in 2026 en 83.000 euro in 2027. Voor de vastleggingen in 2026 op resterend VAK-krediet worden pas vanaf 2028 vereffeningen verwacht.

TG0-1TJG4WC-WT - FONDS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID

Korte inhoud

Het Fonds Gemeenschappelijk Landbouwbeleid werd opgericht bij artikel 34 van het programmadecreet van 29 juni 2007.

Door het fonds toegestane uitgaven betreffen:

- betalingen die niet voor communautaire financiering in aanmerking komen door overschrijding van betalingstermijnen of plafonds;
- betalingen waarvoor communautaire financiering wordt geweigerd in het kader van de conformiteitsgoedkeuring;
- het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan moet dragen van niet binnen een bepaalde periode plaatsgevonden invorderingen;
- financiering van door de Europese Commissie toegestane maatregelen waarvoor de door het Vlaams Betaalorgaan ingehouden superheffing mag worden aangewend; gerechtskosten en nalatigheidsintresten bij juridische geschillen aan de tegenpartij te betalen;
- teruggave van het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mocht inhouden bij vastgestelde onregelmatigheden als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- teruggave van het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mocht inhouden bij inbreuken op de randvoorwaarden als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- teruggave van bij debiteuren geïnde intresten op het Vlaams aandeel als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- uitgaven in het kader van de optimalisering van de werking van het Vlaams Betaalorgaan.

De uitgaven zijn gelinkt aan het ontvangstenartikel TG0-9TJGTWC-OW.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	500	500
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	500	500
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-----	-----	-------------

Inhoudelijke toelichting

Voor 2027 worden er voor ongeveer 100.000 euro aan uitgaven voorzien in het kader van de optimalisering van de werking van het Vlaams Betaalorgaan en uitgaven die voortvloeien uit het debiteurenbeheer door het Vlaams Betaalorgaan. Dit analoog aan de uitvoeringscijfers 2026. De overige 400.000 euro wordt als provisie voorzien voor eventuele boetes vanwege de Europese Commissie ten laste van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

TG0-1TJG4WD-WT - FONDS VOOR HET LANDBOUWINFORMATIENETWERK

Korte inhoud

Het Fonds voor het Landbouwinformatienetwerk werd opgericht bij art. 54 van het programmadecreet van 24 december 2004, gewijzigd bij programmadecreet van 18 december 2009 (art. 115).

Het Fonds is gemachtigd alle soorten uitgaven, zowel voor personeel als voor werking of uitrusting te financieren, voor zover deze uitgaven verband houden met de verzameling, analyse en rapportering van de gegevens verzameld in het kader van het Vlaamse Landbouwinformatienetwerk.

De middelen van het Fonds worden gebruikt voor het continue onderhoud en het verder optimaliseren incl. IT ontwikkelingen van het Landbouwmonitoringsnetwerk. De huidige LMN2 applicatie draait nog in verouderde technologie en wordt in 2027 verder vervangen door een gemoderniseerde IT-applicatie met de nodige functionaliteiten met oog op een performant beheer en rapportering.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	257	257
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	241	241
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	498	498
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
241	241	Actualisatie uitgaven - aangepast aan de te verwachten ontvangsten

Inhoudelijke toelichting

Gezien de geraamde ontvangsten van 498.000 euro wordt, wordt ook 498.000 euro opgenomen als uitgaven voor 2027.

TGO-1TJG4WF-WT - VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud

Het Fonds voor Landbouw en Visserij (na de regionalisering van de federale landbouwfondsen) is decretaal opgericht en verder uitgebreid als volwaardig begrotingsfonds waarin inkomsten geïnd kunnen worden en uitgaven gedaan binnen het brede kader van landbouwbeleid.

Vandaag zijn de inkomsten beperkt tot de geïnde retributies conform het BVR van 23 december 2022 en het KB van 4 juli 2024 inzake de sector van het plantaardig teeltmateriaal.

De huidige uitgaven kaderen eveneens binnen dezelfde sector. Het doel van deze uitgaven is de ondersteuning van de sector van het teeltmateriaal.

Met de inwerkingtreding van de Plantengezondheidsverordening (VO 2016/2031) eind 2019 werd het Vlaams Gewest de facto gedeeltelijk bevoegd voor plantengezondheid (naast de federale overheid).

Wetgeving:

- Decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij, laatst gewijzigd bij decreet van 29 maart 2024;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardig teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten, laatst gewijzigd bij het besluit van 20 juni 2025;
- Koninklijk besluit van 4 juli 2024 houdende vaststelling van de retributies betreffende de opdrachten toevertrouwd aan de Gewesten door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen voor de toepassing van beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten.

Aangezien het Agentschap voor alle verplichtingen in het kader van de Europese regelgeving inzake het plantaardig teeltmateriaal niet de nodige basismiddelen heeft, wordt een belangrijk deel van haar werking bijkomend vergoed via de geïnde retributies in het Fonds voor Landbouw en Visserij.

Begunstigden :

- Onderzoeksinstituten die in opdracht van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij rassenonderzoek uitvoeren;
- ISTA (accreditatie-organisatie);
- Aangewezen/erkende laboratoria voor analyses conform de wetgeving m.b.t. plantaardig teeltmateriaal en plantengezondheid;
- Bedrijven die het nodige/bestelde materiaal leveren, nodig voor de keuring van plantaardig teeltmateriaal;
- Externe IT-bedrijven die in opdracht van en binnen het ICT-stuurplan van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij ontwikkelingen en onderhoud uitvoeren aan de gebruikte IT toepassing.

Dit uitgavenartikel vormt samen met de artikelen TG0-1TJG4WV-IS en TG0-1TAG4ZY-LO de uitgavenkant van de ontvangstenartikelen TG0-9TJGTWF-OW en TG0-9TJGTWF-OI.

Kredietevolucie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	70	70
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	134	134
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	204	204
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
134	134	Aanpassing bedrag ten gevolge van meerontvangsten op dit variabel krediet cfr TG0-9TJGTWF-OW

Inhoudelijke toelichting

Soorten uitgaven:

Werkingskosten van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij voor taken binnen haar bevoegdheid in het kader van de certificering, de controle en het toezicht op de productie en de handel van het plantaardig teeltmateriaal:

- Aanschaf van keuringsdocumenten en -goederen (etiketten, verzegelingsstrips, weegschalen, boren voor het nemen van zaadmonsters, recipiënten voor genomen monsters, enz.);
- Accreditatiekost van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij voor de internationale vereiste accreditatie voor monsternamen van zaadstalen conform de ISTA-methoden (International Seed Testing Association);
- (Gedeeltelijke) jaarlijkse IT-ontwikkel- en onderhoudskosten voor de door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij ontwikkelde IT-toepassing 'KwaTra' voor de opvolging en het beheer van de kwaliteit en traceerbaarheid van plantaardig teeltmateriaal);

Externe prestaties (waarvoor verenigingen een beroep doen op derden):

- Labo-analyses voor de analyse van controlestalen genomen door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij tijdens controle en toezicht op de productie en handel van plantaardig teeltmateriaal (analyses op kiemkracht, mechanische zuiverheid, aanwezigheid van plantenziektes/RNQP's, hopextract, enz.);
- Uitvoering van onderzoek op nieuwe in Vlaanderen aangemelde (kandidaat)plantenrassen (conform het BVR van 26 september 2008 betreffende de toelating van de rassen van landbouwgewassen en groentegewassen tot en het behoud ervan op de rassenlijsten van landbouwgewassen en groentegewassen):
 - Overheidsopdracht voor de uitvoering van Cultuur- en Gebruikswaardeonderzoek (CGW) op nieuwe suikerbietenrassen (= rassenproeven in het veld gedurende twee of meer jaren en gespreid over verschillende locaties);
 - Uitvoering van Onderscheidbaarheids-, Homogeniteits- en Bestendigheidsonderzoek (OHB) door (buitenlandse) hiervoor in de EU geaccrediteerde onderzoeksinstellingen (= rassenproeven in het veld gedurende twee of meer jaren).

De raming van het budget gebeurt steeds o.b.v. de ervaringen en de kosten van het vorige en lopende jaar (uitgaande van constant beleid) en de eventuele verwachte nieuwe kosten. Voor 2027 betekent dit 204.000 euro.

TG0-1TJG4WV-IS - EV ILVO

Korte inhoud

Het EV ILVO ontvangt een jaarlijkse werkingstoelage voor de operationele en logistieke ondersteuning van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij voor wat de kwaliteitscontrole in de plantaardige sector zoals decretaal verankerd in artikel 38, 4°, van het decreet van 23 december 2005 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006.

Dit houdt concreet de volgende taken in:

1. het verlenen van algemene wetenschappelijke, technische en logistieke ondersteuning aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, hierna het Agentschap te noemen, bij de uitvoering van officiële maatregelen die door de Europese Unie opgelegd zijn in het kader van het opstellen van een rassenlijst van landbouwgewassen:

- het uitvoeren van de officiële rassenproeven betreffende de onderscheidbaarheid, homogeniteit en bestendigheid (OHB);
- het uitvoeren van de proeven betreffende de cultuur- en gebruikswaarde (CGW) van de rassen aangemeld voor inschrijving (m.u.v. suikerbieten), incl. de bestelling, ontvangst en verdeling van de zaden, de opmaak van een gedetailleerd rapport per soort met alle resultaten en uitgevoerde waarnemingen, deelname aan werkgroepen en overleg, toelichting op de werkgroep/rassencomité en organisatie van proefveldbezoeken;

2. het verlenen van ondersteuning bij de aanleg en het onderhoud van controlevelden die aangelegd worden met het doel raszuiverheid, de rasidentiteit en de gezondheidstoestand van gecertificeerde partijen van groenvoedergewassen, vlas en pootaardappelen te evalueren, incl. het ter beschikking stellen van bewaarruimten voor de monsters en van percelen voor de aanleg van controlevelden van groenvoedergewassen, vlas en pootaardappelen, de voorbereiding en volledige teeltonderhoud op de percelen;

3. in het kader van de erkende bedrijfslaboratoria, het verlenen van bijstand via het beschikbaar stellen van technisch onderlegd personeel met betrekking tot de zaadanalyses door het Laboratorium voor Zaadontleding bij:

- de door het Agentschap georganiseerde opleidingen, examens en informatieve studiedagen;
- de beoordeling van interne opleidingen gegeven door de erkende bedrijfslaboratoria;
- de door het Agentschap uit te voeren audits;
- audits die het Agentschap in voorkomende gevallen moet ondergaan.

Dit uitgavenartikel vormt samen met de artikelen TG0-1TJG4WF-WT en TG0-1TAG4ZY-LO de uitgavenkant van het ontvangstenartikel TG0-9TJGTWF-OW en TG0-9TJGTWF-OI

Kredietevoluitie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	483	483
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	2	2
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	485	485
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
----------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
2	2	aanpassing overeenkomst waarbij een verhoging wordt toegekend aan EV ILVO rekening houdende met stijgende loonkost

Inhoudelijke toelichting

Voorziene bedrag 2027:
485.000 euro VAK en VEK

TG0-1TJG5WW-IS - VLIF

Korte inhoud

Het VLIF werd opgericht bij decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994. Het besluit van de Vlaamse Regering van 11 december 2015 regelt de taken, het beheer en de werkwijze van het VLIF.

Het VLIF ondersteunt de Vlaamse land- en tuinbouw door duurzame investeringen te stimuleren om de structuur van de land- en tuinbouwbedrijven te verbeteren, hun rendabiliteit te verzekeren en de kostprijs te verminderen.

De doelgroepen die het VLIF beoogt bij het verlenen van financiële steun zijn:

- de land- en tuinbouwers, alsmede hun coöperaties en vennootschappen;
- de zelfstandigen, vennootschappen en verenigingen voor de dienstverlening, het onderzoek, de begeleiding en de toelevering aan de landbouwsector
- de zelfstandigen, vennootschappen en verenigingen voor de afzet en verwerking van land- en tuinbouwproducten;
- de coöperaties van consumenten die een land- of tuinbouwbedrijf uitbaten en rechtspersonen met een maatschappelijk of sociaal doel die een landbouw- of tuinbouwactiviteit verrichten.

De verleende steun heeft als doel verrichtingen te ondersteunen die een bijdrage leveren aan de verduurzaming van de landbouwsector en verder minstens een bijdrage leveren aan de volgende doelstellingen:

- de structuur van de land- en tuinbouwbedrijven verbeteren, hun rentabiliteit verzekeren en opvoeren en de kostprijs verminderen;
- de diversificatie of verbreding van de landbouwactiviteiten en landbouwproducten bevorderen;
- de omschakeling naar duurzame landbouw bevorderen;
- de economische activiteit van de dienstverlenende, de begeleidende, de toeleverende, de afzet en de verwerkende sector van land- en tuinbouw helpen bevorderen;
- het ondernemerschap bevorderen;
- de innovatie bevorderen.

De gesubsidieerde verrichtingen zijn bijvoorbeeld:

- het stellen van investeringsverrichtingen;
- omschakeling of diversificatie van bedrijven en de omschakeling van de landbouwbedrijfsvoering;

- De installatie van jonge land- en tuinbouwers;
- verwerking en commercialisering van land- en tuinbouwproducten;
- de bedrijfsvoering van bedrijven die geconfronteerd worden met de gevolgen van dier- en plantenziekten, natuurrampen en andere uitzonderlijke gebeurtenissen;
- de samenwerking tussen land- en tuinbouwers;
- de samenwerking tussen de toeleverende, de producerende, de afzet- en de verwerkende sector;
- dienstverlening of begeleiding van de bovenstaande activiteiten.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	93.537	76.370
Index	0	0
Compensaties	3.556	0
Andere bijstellingen	0	10.476
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	97.093	86.846
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TG0-1TJX2WB-WT	3.556	0	Overheveling vanuit begrotingsartikel TG0-1TJX2WB-WT PAS innovatie in de landbouwmiddelen.

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
0	10.476	VEK ifv vereffeningskalender

Inhoudelijke toelichting

Voor detail: zie bespreking rechtspersonen VLIF

TG0-1TJX2AA-WT - WERKING LAND- EN TUINBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud

Binnen dit artikel kaderen volgende elementen:

- specifieke werkingskosten van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- opdrachten ter versterking van het onderzoeks- en innovatiepotentieel;
- uitgaven in kader van technische bijstand voor het GLB-Strategisch Plan;
- uitgaven in kader van technische bijstand voor het EFMZVA-programma.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	2.373	2.373
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	-107	-107

	VAK	VEK
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	2.266	2.266
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-100	-100	Verlaging luik werking beleid van technische bijstand GLB-Strategisch Plan als gevolg van actualisatie opdeling kosten technische bijstand met voor 2027 een verhoging van de looncomponent, waardoor luik werking beperkt wordt tot 828.000 euro.
-7	-7	Verlaging werkingscomponent technische bijstand EFMZVA-programma als gevolg van actualisatie opdeling kosten technische bijstand met voor 2027 een verhoging van de looncomponent, waardoor luik werking beperkt wordt tot 65.000 euro.

Inhoudelijke toelichting

a) Specifieke werkingskosten Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Hieronder vallen werkingskosten van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij gerelateerd aan beleid: o.m.

- diverse studiedagen die het Agentschap Landbouw en Zeevisserij organiseert voor externen, vergoedingen voor sprekers en juryleden, netwerkactiviteiten,
- lidmaatschap (internationale organisaties),
- uitgaven voor advocaten en gerechtskosten,
- diverse grotere en kleinere ad hoc overheidsopdrachten afhankelijk van de noodwendigheden in een bepaald jaar,
- allerlei uitgaven.

Deze werkingskosten gerelateerd aan beleid betreffen beleidsuitgaven die geen subsidies of toelagen zijn. Inhoudelijk en budgettair kunnen de uitgaven zeer divers zijn. Afhankelijk van de inhoud van werkingskost wordt bijgedragen tot een of meerdere van de doelstellingen van de beleidsnota Land- en Tuinbouw of Zeevisserij en Aquacultuur of bepalingen uit het Vlaams regeerakkoord.

Naar analogie van 2026 zal ook voor 2027 een uitbesteding gebeuren ter uitvoering van artikel 75/1 en 75/2 van het BVCO, meer bepaald de periodieke beleidsevaluatie. Deze evaluaties moeten immers op eigen budget worden uitgevoerd.

Budget VAK en VEK 1.023.000 euro

b) Opdrachten ter versterking van het onderzoeks- en innovatiepotentieel

Eén van de kerntaken van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij is het organiseren van beleidsvoorbereidend werk. Het agentschap kan hiervoor grotendeels een beroep doen op haar eigen diensten. Daarnaast worden ook opdrachten extern uitbesteed via overheidsopdrachten.

Afhankelijk van de inhoud van de opdracht wordt bijgedragen tot een of meerdere van de doelstellingen van de beleidsnota Land- en Tuinbouw of Zeevisserij en Aquacultuur of bepalingen uit het Vlaams regeerakkoord.

Jaarlijks wordt hiervoor een budget gereserveerd, maar het is op voorhand moeilijk in te schatten welke opdrachten voor welke grootteorde aan bedragen zullen nodig zijn.

Budget: VAK en VEK 350.000 euro.

Rubriek a) en b) zijn wat budget betreft communicerende vaten.

c) Uitgaven voor technische bijstand voor het GLB Strategisch Plan (o.m. monitoring en evaluatie,...), de uitgaven voor het Vlaams Ruraal Netwerk van het GLB-SP.

De technische bijstand voor het GLB-Strategisch Plan 2023-2027 wordt forfaitair toegekend door de Europese Commissie. In afspraak met Financiën & Begroting wordt de totale bijstand proportioneel ingeschreven doorheen de looptijd van het GLB-SP. Voor 2027 wordt 2.914.000 euro ingeschreven aan ontvangsten (TG0-9TAXAZZ-OW) en uitgavenzijde (TG0-1TAX2ZZ-LO, TG0-1TAX2ZZWT, TG0-1TJX2AA-WT en TG0-1TJX2WA-WT). Binnen artikel TG0-1TJX2AA-WT valt het luik technische bijstand - werking beleid.

Het voorbehouden budget voor technische bijstand van het GLB-SP wordt ingezet voor het effectieve beheer en de effectieve uitvoering van de steun met betrekking tot het GLB-Strategisch Plan, met inbegrip van het opzetten en het functioneren van het Vlaams Ruraal Netwerk.

Om aan de verplichtingen zoals opgenomen in art. 123 van Verordening (EU) 2021/2115 te voldoen, is budget nodig vooronder meer:

- het beheer en de controle van de interventies
- opzet, onderhoud en bijstellingen van de IT toepassingen die nodig zijn als beheer- en controlesystemen;
- het opzetten van het prestatiekader, monitoring van de interventies en het GLB-SP en jaarlijkse opmaak van het prestatieverslag;
- evaluaties in kader van PDPO III, het GLB-plan 2023-2027 (en de diverse interventies hieronder) en het GLB post 2027;
- de oprichting en organisatie van een toezichtcomité;
- interne communicatie en afstemming;
- externe communicatie over het GLB-SP en de diverse onderdelen en interventies, inbegrepen communicatiekanalen en -dragers van de beheersdiensten;
- de werking van het Vlaams Ruraal Netwerk en diens communicatiekanalen;
- ...

De acties inzake technische bijstand kunnen betrekking hebben op voorgaande, huidige en volgende perioden van het GLB.

Budget 2027: VAK en VEK 828.000 euro

d) Uitgaven voor technische bijstand voor het EFMZVA programma

De technische bijstand wordt forfaitair toegekend door de Europese Commissie. De totale bijstand wordt proportioneel ingeschreven doorheen de looptijd van het visserijprogramma, voor 2027 wordt 328.000 euro ingeschreven aan ontvangsten (TG0-9TAXAZZ-OW) en uitgavenzijde (TG0-1TAX2ZZ-LO, TG0-1TAX2ZZ-WT, TG0-1TJX2AA-WT). Binnen dit artikel valt het luik technische bijstand - werking beleid. Dit omvat onder meer kosten voor evaluaties, monitoring, ondersteuning door de provincie West-Vlaanderen,...

Budget 2027: VAK en VEK 65.000 euro.

Totaal artikel: VAK en VEK 2.266.000 euro.

TG0-1TJX2AB-WT - COMMUNICATIE LAND- EN TUINBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud

Dit artikel is bestemd voor de aanrekening van uitgaven in het kader van het communicatiebeleid van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (interne en externe communicatie) onder meer deelname aan beurzen en organisatie van evenementen, audiovisuele media, digitale media, vertaalkosten, aankoop communicatiemateriaal enz...

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	190	190
Index	0	0
Compensaties	0	70
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	190	260
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TG0-1TJX2WB-WT	0	70	Gezien Agriflanders begin 2027 plaatsvindt, worden de uitgaven hieraan gerelateerd hoofdzakelijk eind 2026 vastgelegd en zijn vereffeningskredieten in 2027 nodig. Deze worden gecompenseerd vanuit TG0-1TJX2WB-WT

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-----	-----	-------------

Inhoudelijke toelichting

Binnen deze rubriek vallen de meest uiteenlopende uitgaven. Bij de budgetraming wordt eerder uitgegaan van het beschikbare budget, dan een limitatieve opsomming van de uitgaven die hierop kunnen worden aangerekend. Bij deze budgetpost wordt gezien wat mogelijk en realistisch is binnen de beschikbare middelen. De onderdelen die hierin vervat zitten, worden hieronder opgesomd.

- beurzen en evenementen: oa Agriflanders deelname 2027, Werktuigendagen deelname, organisatiekomsten events,...
- audiovisuele media: oa reportagens plattelandsTV
- digitale media: hosting en onderhoud websites
- pers: organisatie persconferenties, 1 themanummer Vilt
- gedrukte media: publicaties, flyers, brochures, posters, enz
- vertalingen: verzamel aanvraag, documenten overheidsopdrachten, wetgeving enz
- communicatiegadgets
- aankoop communicatiemateriaal

Aangezien Agriflanders begin 2027 plaatsvindt, worden de meeste engagementen (en vastleggingen) in 2026 genomen, maar is facturatie en betaling grotendeels in 2027, vandaar een bijkomend VEK van 70.000 euro via eenmalige compensatie.

BO 2027: 190.000 euro VAK en 260.000 euro VEK

TG0-1TJX2WB-WT - TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW

Korte inhoud

Het artikel omvat een ruime waaier aan subsidies die kaderen binnen het landbouw- en tuinbouwbeleid, meer bepaald:

- Zorgboerderijen
- Maatregelen met een gunstig effect op het milieu, het klimaat en de biodiversiteit, Boslandbouwsystemen en controlekosten biologische productiemethode
- Subsidie aan Boeren op een Kruispunt vzw
- Praktijkcentra land- en tuinbouw, waarschuwingdiensten
- Subsidies aan fokkerijverenigingen
- Stimulering biologische landbouw
- Demoprojecten
- Operationele groepen EIP (European Innovation Partnerships)
- Landbouwvormingsactiviteiten / kennisportefeuille
- Europese schoolfruitregeling
- Strategisch Plan Bijenteelt
- Allerhande subsidies kaderend in het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid
- PAS-innovatie in de landbouw
- Uitgaven in kader van de uitvoering van de PAS conceptnota via PAS-provisie (project Boeren op een Kruispunt 2025-2030 ten belope van 3,5 miljoen euro)
- Uitgaven in kader van relance – Vlaamse Veerkracht (laatste betalingen normaliter in 2026)

Een deel van deze maatregelen kaderen binnen het GLB-Strategisch Plan 2023-2027.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	24.430	22.538
Index	16	16
Compensaties	-3.556	139
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	-165	-165
Totaal BO 2027	20.725	22.528
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TG0-1TJX2WB-IS	0	-1.910	Eenmalig BO 2027: Projecten waarvan EV ILVO begunstigde is, moeten worden aangerekend op een IS-artikel. Omdat dergelijke projecten niet op TG0-1TJX2WB-WT kunnen worden aangerekend, wordt VAK en VEK vanuit dit artikel overgeheveld naar het IS-artikel TG0-1TJX2WB-IS

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
			hetzij bij begrotingsronde hetzij via herverdeling. Voor 2027 moet hiertoe 1.910.000 euro VEK worden overgeheveld.
TG0-1TJX2WV-IS	0	2.010	Eenmalig BO 2026: Projecten waarvan EV ILVO begunstigde is moeten worden aangerekend op een IS-artikel. Omdat dergelijke projecten niet op TG0-1TJX2WB-WT kunnen worden aangerekend, wordt VAK en VEK vanuit dit artikel overgeheveld naar het IS-artikel hetzij bij begrotingsronde hetzij via herverdeling. Voor 2026 moet hiertoe 2.010.000 euro VEK worden overgeheveld.
TG0-1TJG5WW-IS	-3.556	0	PAS innovatie in de landbouw : opdeling 2027 VAK: 37.556.000 euro VLIF, 2.000.000 euro op dit artikel en 400.000 euro (excl index)TG0-1TAX2ZZ-LO
TG0-1TJX2AB-WT	0	-70	compensatie naar artikel TG0-1TJX2AB-WT om de nodige vereffeningskredieten in 2027 te voorzien
TG0-1TJG2WY-IS	0	-22	Eenmalig BO 2027: In 2025 werd een IS- begrotingsartikel gecreëerd omdat een projectsubsidie van 240.000 euro werd toegekend aan SERV. Aangezien SERV tot de consolidatiekring behoort, moest dit immers worden aangerekend op een IS-artikel en niet op een WT-artikel. Voor de vereffening in 2027 volgens looptijd is 21.818 euro VEK nodig, aangezien de looptijd 22 maand bedraagt (1 mei 2025 - 28 februari 2027). Voor vereffening volgens looptijd wordt derhalve 22.000 euro ingeschreven. Naar analogie van BO2026 wordt ook het VEK voor 2027 van hieruit overgeheveld via eenmalige compensatie.
TG0-1TJG2WY-IS	0	131	Eenmalig BO 2026: In 2025 werd een IS- begrotingsartikel gecreëerd omdat een projectsubsidie van 240.000 euro werd toegekend aan SERV. Aangezien

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
			SERV tot de consolidatiekring behoort, moest dit immers worden aangerekend op een IS-artikel en niet op een WT-artikel. Voor de vereffening in 2026 volgens looptijd is 130.900 euro VEK, aangezien de looptijd 22 maand bedraagt en gans 2026. Voor vereffening volgens looptijd wordt derhalve 131.000 euro ingeschreven. Naar analogie van de VAK en gedeeltelijke VEK die werden overgeheveld vanuit artikel TGO-1TJX2WB-WT in 2025 via herverdeling, wordt ook het VEK voor 2026 van hieruit overgeheveld, maar nu via begrotingsronde.

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-165	-165	Afspraken BO2027: stopzetting subsidie loketfunctie Paardenpunt Vlaanderen VZW

Inhoudelijke toelichting

Deze maatregelen dragen bij tot de doelstellingen opgenomen in de beleidsnota van de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw:

→ **Zorgboerderijen**

- Decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid
- BVR van 20 december 2013 tot toekenning van subsidies aan land- of tuinbouwers voor de diversificatie naar zorgboerderijactiviteiten
- MB van 20 december 2013 tot uitvoering van artikel 11, 12, 15, 16, 17 en 18 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 december 2013 tot toekenning van subsidies aan land- of tuinbouwers voor de diversificatie naar zorgboerderijactiviteiten.

De subsidie heeft tot doel land- of tuinbouwers financieel te ondersteunen bij het aanbieden van zorgboerderijactiviteiten op hun bedrijf.

1.400.000 euro VAK en VEK.

→ **Maatregelen met een gunstig effect op het milieu, het klimaat en de biodiversiteit en controlekosten bio**

- BVR van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor subsidies voor de uitvoering van maatregelen met een gunstig effect op het milieu, het klimaat en de biodiversiteit
- BVR van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor subsidies voor de aanplant en het onderhoud van boslandbouwsystemen.

Voor beide maatregelen: Vlaamse cofinanciering in het kader van het Vlaams GLB-SP 2023–2027 en wordt gecofinancierd met Europese middelen.

- BVR van 9 september 2011 tot het verlenen van steun voor deelname aan Europees erkende voedselkwaliteitsregelingen.

De steun voor de vergoeding van bio-controlekosten is een zuiver Vlaams gefinancierde maatregel.

4.800.000 euro VAK en 4.500.000 euro VEK

→ **Subsidie aan Boeren op een Kruispunt vzw**

Het betreft een jaarlijks terugkerende ad hoc subsidie die haar rechtsgrond vindt in de jaarlijkse uitgavenbegroting

Voor 2027 wordt eenzelfde bedrag voorzien als 2026, vermeerderd met een index van 6.000 euro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

452.000 euro VAK en VEK

→ **Praktijkcentra land- en tuinbouw, waarschuwingdiensten**

Praktijkcentra

- BVR van 12 februari 2021 tot subsidiëring van praktijkcentra die actief zijn in het onderzoek, de voorlichting en de ontwikkeling van de plantaardige productie bepaalt de jaarlijkse financiering waarop bepaalde praktijkcentra aanspraak kunnen maken.

Het is een zuiver Vlaams gefinancierde maatregel.

Waarschuwingdiensten

- BVR van 6 oktober 2023 tot toekenning van steun voor de uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie in de landbouwsector
- MB van 14 februari 2024 over de lancering van een oproep in 2024 om projectvoorstellen voor een waarnemings- en waarschuwingdienst in te dienen
- MB tot toekenning van een subsidie aan Viaverda vzw voor de organisatie en uitvoering van een waarnemings- en waarschuwingdienst

Betreft de Vlaamse cofinanciering in het kader van het Vlaams GLB-SP 2023–2027 en wordt gefinancierd met Europese middelen.

VEK: 171.000 euro

Totaal Praktijkcentra en Waarnemingen: VAK 2.883.000 euro en VEK 3.054.000 euro

→ **Subsidies aan fokkerijverenigingen**

- BVR van 17 mei 2019 betreffende de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren.

De fokkerij van landbouwhuisdieren (runderen, varkens, kleine herkauwers, pluimvee, neerhofdieren, paarden en ezels) in Vlaanderen wordt gereguleerd door een combinatie van de Europese Fokkerijverordening (2016/1012) en het Vlaams Fokkerijbesluit, gericht op het waarborgen van afstamming (van raszuivere fokdieren), genetische diversiteit en de bevordering van gezonde fokpraktijken.

Het is een zuiver Vlaams gefinancierde maatregel.

1.628.000 euro VAK en VEK

→ **Stimulering biologische landbouw**

Het Strategisch Plan Bio stippelt de strategie uit voor de biologische landbouwproductie in Vlaanderen voor de periode 2023-2027. Worden o.m. voorzien in 2027 subsidie aan Bioforum Vlaanderen vzw, projectsubsidies, subsidie CCBT, onderzoeksprojecten bio...

Het betreffen subsidies die via individuele besluiten worden toegekend en hun decretale basis is in de jaarlijkse uitgavenbegroting opgenomen.

1.577.000 euro (projecten bio) + 492.000 euro (Bioforum: 482.000 euro verhoogd met 10.000 euro index) = 2.069.000 euro VAK en VEK. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

→ **Demoprojecten**

- Decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid, artikel 16, vervangen bij het decreet van 8 juli 2022, artikel 44, tweede lid, artikel 70, artikel 71, gewijzigd bij het decreet van 29 maart 2024;
- BVR van 21 april 2023 tot toekenning van subsidies voor sensibiliseringsacties om duurzame landbouw te bevorderen.

Demonstratieprojecten zijn een maatregel van de AKIS strategie van het GLB-SP 2023-2027 (AKIS = Kennis- en innovatiesysteem in de landbouw) (verordening (EU) 2021/2115)

Jaarlijks wordt een oproep gedaan voor het indienen van voorstellen van demonstratieprojecten.

Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP 2023-2027 gefinancierd met Europese middelen.

570.000 euro VAK en VEK

→ **Operationele groepen EIP (European Innovation Partnerships)**

- Decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid, artikel 9, eerste lid, 2° en 4°, en tweede lid, en artikel 44, tweede lid;
- BVR van 21 april 2023 over de subsidiëring van operationele groepen in het kader van het Europees Innovatiepartnerschap voor productiviteit en duurzaamheid in de landbouw

EIP-projecten zijn een maatregel van de AKIS strategie van het GLB-SP 2023-2027 (AKIS = Kennis- en innovatiesysteem in de landbouw) (verordening (EU) 2021/2115)

Jaarlijks wordt een oproep gedaan voor het indienen van voorstellen van projecten.

Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP 2023-2027 gefinancierd met Europese middelen.

1.140.000 euro VAK en VEK

→ **Landbouwwormingsactiviteiten / kennisportefeuille**

Landbouwwormingsactiviteiten

- BVR van 6 oktober 2023 tot toekenning van steun voor de uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie in de landbouwsector
 - MB tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 oktober 2023 tot toekenning van steun voor uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie in de landbouwsector
- Er wordt jaarlijks in het najaar een oproep gelanceerd voor het indienen van vormingsplannen.

Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP 2023-2027 gefinancierd met Europese middelen.

Kennisportefeuille

- BVR van 6 oktober 2023 tot toekenning van steun voor de uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie in de landbouwsector
- MB tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 oktober 2023 tot toekenning van steun voor uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie in de landbouwsector

Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP 2023-2027 gefinancierd met Europese middelen.

Totaal 2.500.000 euro VAK en VEK

→ **Europese schoolfruitregeling**

- BVR van 21 april 2017 betreffende de ondersteuning van de verstrekking van groenten, fruit en melk aan leerlingen in onderwijsinstellingen.
- MB van 30 juni 2017 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2017 betreffende de ondersteuning van de verstrekking van groenten, fruit en melk aan leerlingen in onderwijsinstellingen

De Vlaamse co-financiering wordt gedragen door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (42,3%), Departement Zorg (42,3%) en sectorbijdragen van de sectoren Groenten en Fruit en Zuivel vanuit VLAM (15,4%).

577.000 euro VAK en VEK

→ **Strategisch Plan Bijenteelt**

- BVR van 7 juli 2023 houdende maatregelen voor de verbetering van de productie en afzet van producten van de bijenteelt

Periodiek wordt vanuit het Agentschap Landbouw en Zeevisserij een oproep gelanceerd voor projecten die passen binnen een of meerdere interventies zoals bepaald binnen het GLB.

VAK 0 euro en VEK saldo oproep 2025: 212.000 euro

→ **Allerhande subsidies kaderend in het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid**

Landbouweducatie

- decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid, artikel 19, artikel 20, gewijzigd bij de decreten van 30 juni 2017 en 26 april 2019, en artikel 21;
- BVR van 10 oktober 2008 betreffende het erkennen van centra voor landbouweducatie en het subsidiëren van landbouweducatieve activiteiten, artikel 8 en artikel 11, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2014.

180.000 VAK en VEK

Diensten voor bedrijfsverzorging

- BVR van 28 april 2006 betreffende de erkenning en subsidiëring van diensten voor bedrijfsverzorging in de landbouw.

220.000 euro VAK en VEK

→ **Subsidies kaderend in het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid**

Ad hoc subsidies kaderen binnen het Land- en tuinbouwbeleid

- Ondersteuning sierteeltsector: jaarlijks terugkerende ad hoc subsidie die haar rechtsgrond vindt in de jaarlijkse uitgavenbegroting
- Andere subsidies

Totaal: 306.000 VAK en 272.000 euro VEK

→ **Uitgaven in het kader van de PAS conceptnota van 23/2/2022: hoofdstuk 5.2 PAS innovatie in de landbouw**

In de PAS concept nota is 40 miljoen euro ingeschreven voor PAS innovatie in de landbouw. Hiervan wordt 2.000.000 euro VAK en 3.754.000 euro VEK voorzien binnen dit subsidieartikel.

Het betreft projectmatige Vlaamse ondersteuning voor PAS-innovaties in de landbouw (dossiers 2024–2025) ter ontwikkeling en toepassing van stikstofemissiereducerende technieken en praktijken, als onderdeel van het lopende PAS-beleid.

totaal artikelbudget 2027: 20.725.000 VAK en 22.528.000 euro VEK

TG0-1TJX2WV-IS - EV ILVO

Korte inhoud

Binnen dit artikel kaderen enerzijds jaarlijkse toelagen die vanuit het Agentschap Landbouw en Zeevisserij aan het EV ILVO worden gegeven en anderzijds projectsubsidies waarvan EV ILVO begunstigde is.

Kredietevolucie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	1.035	3.098
Index	15	15
Compensaties	0	-100
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	-28	-28
Totaal BO 2027	1.022	2.985
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TG0-1TJX2WB-WT	0	-2.010	Eenmalig BO 2026: terugzetting VEK voor vereffening van projecten EV ILVO die via interne stroom moesten vereffend worden in 2026 (cf. VCO)
TG0-1TJX2WV-IS	0	1.910	raming VEK voor vereffening van projecten EV ILVO die via interne stroom moeten vereffend worden in 2027 (cf. VCO)

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-28	-28	Performante en sobere overheid - ILVO 5% dotatie

Inhoudelijke toelichting

a) Toelagen die vanuit het Agentschap Landbouw en Zeevisserij worden toegekend aan het EV ILVO.

Het EV ILVO staat overeenkomstig artikel 38 van het decreet van 23 december 2005 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006 in voor:

- 1° het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, expertises en dienstverlening op het vlak van landbouw en visserij voor derden;
- 2° het onderzoek en de ontwikkeling naar meer duurzame landbouwsystemen;
- 3° datacollectie en wetenschappelijke adviestaken ter ondersteuning van het Europees Gemeenschappelijk Visserijbeleid;
- 4° logistieke en operationele ondersteuning van de kwaliteitscontrole in de plantaardige sector.

Voor 2027 gaat het om volgende toelagen waarbij de bedragen analoog zijn aan 2026, vermeerderd met een index van 15.000 euro.

- de EU verplichte datacollectie en adviestaken ter ondersteuning van het Europees Visserijbeleid: 150.000 euro VAK en VEK
- logistieke en operationele ondersteuning van de kwaliteitscontrole in de plantaardige sector: 321.000 euro VAK en VEK
- economisch onderzoek duurzame landbouw: 551.000 euro VAK en VEK

totaal luik a: 1.022.000 VAK en VEK

b) Projectsubsidies land- en tuinbouw

Projectsubsidies waarvan EV ILVO begunstigde is, worden op dit artikel aangerekend, aangezien deze via een IS moeten verlopen en niet via een WT-artikel (i.c. TG0-1TJX2WB-WT). Dit zijn ad-hoc projecten die hun decretale basis hebben in §2 van de subsidiedecreetsbepaling van het beleidsdomein WEWILS in de uitgavenbegroting.

Afhankelijk van de inhoud van de projecten kan aan een of meerdere doelstellingen van de beleidsnota Land- en Tuinbouw 2024-2029 worden bijgedragen.

Voor 2027 zijn momenteel geen nieuwe projecten voorzien. Er zijn wel vereffeningen voor lopende dossiers.

- Bio onderzoeksproject 2023 Integriworm (looptijd 1/10/2024 - 31/10/2027): 10/37 van 150.000 euro = 40.541 euro in 2027
- Bio onderzoeksproject 2024 bio-uitloop (looptijd 1/1/2025 - 31/12/2027): 12/36 van 240.000 euro = 80.000 euro in 2027
- Bio onderzoeksproject 2025 Cool Farm lab (looptijd 1/4/2025 - 31/3/2028): 12/36 van 187.415 euro = 62.472 euro in 2027
- project Bron (looptijd 1/6/2025 - 31/5/2029): 12/48 van 1.200.336 euro = 300.084 euro in 2027
- project Rammonia (looptijd 1/5/2025 - 30/4/2030): 12/60 van 7.396.474 euro = 1.479.295 euro in 2027

Totaal luik b: VAK 0 euro en VEK 1.963.000 euro

c) Projectsubsidies in kader van de conceptnota PAS-luik Landbouw waarvan EV ILVO begunstigde is

Er lopen momenteel twee projecten die door de VR zijn goedgekeurd in vergadering van 19 december 2025 binnen PAS luik projecten en onderzoeken.

- Project Smile (looptijd 1/1/2026 - 31/12/2029): 12/48 van 2.384.813 euro = 596.203 euro in 2027, maar niet via een begrotingsronde, wel via herverdeling vanuit de PAS-provisie in de loop van 2027.
- Project Rammonia 2.0 (looptijd 1/1/2026 - 30/4/2030): 12/52 van 364.374 euro = 84.086 euro in 2027, maar niet via een begrotingsronde, wel via herverdeling vanuit de PAS-provisie in de loop van 2027.

totaal luik c voor BO 2027: 0 VAK en VEK

Totaal begrotingsartikel: 1.022.000 euro VAK en 2.985.000 euro VEK

TG0-1TJX4AC-LO - FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET

Korte inhoud

Het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet werd opgericht in het decreet van 6 juli 2018 houdende bepaling tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (art.14). De ontvangsten kunnen worden aangewend voor:

- 1° Specifieke werkingskosten in uitvoering van hoofdstuk 3 Controle- en sanctiebepalingen van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- 2° De uitgaven voor het vergoeden van de economische schade, vermeld in artikel 14 van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch

gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Dit artikel vormt samen met artikel TG0-1TJX4AC-WT de uitgavenartikelen bij het ontvangstenartikel TG0-9TJXTAC-OW.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	138	138
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	7	7
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	145	145
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
7	7	Actualisatie personeelskosten van de personeelsleden die op dit artikel worden aangerekend

Inhoudelijke toelichting

Het team karkasclassificatie houdt toezicht op de naleving van de wettelijke bepalingen inzake de indeling en weging van karkassen van geslachte runderen, varkens en schapen. Het toezicht is gebaseerd op de bepalingen vervat in de specifieke Europese en Vlaamse wetgeving.

De statutaire en contractuele personeelsleden van het team karkasclassificatie hebben wettelijke opsporings- en vaststellingsbevoegdheid en oefenen de toezichtsovereenkomst uit, vermeld in artikel 44 van het decreet van 28 juni 2013. Ze werden aangeduid krachtens artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 oktober 2014 tot uitvoering van het decreet van 28 juni 2013 en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2006 betreffende de organisatie, de samenstelling en de werking van de Raad van het Fonds voor Landbouw en Visserij en tot vaststelling van het bijzonder reglement betreffende het beheer en van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende de biologische productie en de etikettering van biologische producten. Wanneer ze een inbreuk vaststellen gaan ze, in functie van de ernst van de feiten, over tot het geven van een mondelinge of schriftelijke waarschuwing of tot het opstellen van een proces-verbaal. Ze kunnen eveneens overgaan tot monsternames en inbeslagnames (zie artikel 44 tot en met 54 van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid).

De controles worden uitgevoerd ter plaatse in de Vlaamse slachthuizen (runderen en varkens) die indelingsplichtig zijn of vrijwillig indelen op basis van een risicoanalyse. Daarnaast worden de niet indelende Vlaamse slachthuizen die runderen of varkens slachten steekproefsgewijs gecontroleerd ter plaatse.

Benodigd budget 2027: 145.000 euro VAK en VEK. In concreto worden 2 personeelsleden hiermee gefinancierd. Bij aanrekening van personeelskosten is VAK gelijk aan VEK. Gezien voor 2027 de toegewezen ontvangsten 44.000 euro hoger worden geraamd dan in 2026, wordt eenzelfde totaal bedrag ingeschreven verspreid over de twee bijhorende uitgavenartikelen. Op het loonartikel houdt dit een verhoging in van 7.000 euro, zijnde de actualisatie van de personeelskosten.

TG0-1TJX4AC-WT - FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET

Korte inhoud

Het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet werd opgericht in het decreet van 6 juli 2018 houdende bepaling tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (art.14). De ontvangsten kunnen worden aangewend voor:

1° Specifieke werkingskosten in uitvoering van hoofdstuk 3 Controle- en sanctiebepalingen van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
2° De uitgaven voor het vergoeden van de economische schade, vermeld in artikel 14 van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Dit artikel vormt samen met artikel TG0-1TJX4AC-LO de uitgavenartikelen bij het ontvangstenartikel TG0-9TJXTAC-OW.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	6	6
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	37	37
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	43	43
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
-------------------------------------	-----	-----	-------------

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
37	37	De uitgaven gekoppeld aan de ontvangsten voor het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet worden naar boven bijgesteld. Op dit artikel betekent dat een bijstelling met 37.000 euro.

Inhoudelijke toelichting

Gezien voor 2027 de toegewezen ontvangsten 44.000 euro hoger worden geraamd dan in 2026, wordt eenzelfde totaal bedrag ingeschreven verspreid over de twee bijhorende

uitgavenartikelen. Op het werkingsartikel van dit fonds houdt dit een verhoging in van 37.000 euro ten opzichte van 2026.

Voor 2027 wordt budget van 43.000 euro voorzien voor onder meer advocaatskosten, gerechtskosten, uitgaven die gerelateerd zijn aan de controleactiviteiten, ...

TGO-1TKG2YA-WT - VLAAMS CENTRUM VOOR AGRO- EN VISSERIJMARKETING

Korte inhoud

VLAM is krachtens het decreet van 7 mei 2004, afgekondigd door het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2005, sedert 1 januari 2006 een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing".

De subsidie op dit begrotingsartikel betreft een jaarlijks terugkerende ad hoc subsidie die haar rechtsgrond vindt in de jaarlijkse uitgavenbegroting. Deze subsidie wordt nominatim opgenomen in de decreetsbepalingen van de uitgavenbegroting, i.c. het subsidie-artikel van het beleidsdomein WEWILS.

Deze subsidie draagt bij tot de strategische doelstelling SD 5 – De producten van onze landbouwers: een lekkere en gezonde reflex voor Vlaanderen en Europa, opgenomen in de beleidsnota Landbouw en Tuinbouw 2024-2029.

De activiteiten van VLAM worden rond volgende strategische doelstellingen geconcipeerd:

1. VLAM promoot de producten van de Vlaamse landbouw, tuinbouw, visserij en agro-voeding in binnen- en buitenland, met bijzondere aandacht voor hun plaats in een evenwichtig voedingspatroon en productdifferentiatie evenals marktdiversificatie. VLAM profileert zich als innoverend voor de eigen activiteiten, en als expertisecentrum om de actoren uit het agrobusinesscomplex te ondersteunen bij het zoeken naar interessante markten en de Vlaamse overheid bij de ontwikkeling en uitvoering van het EU-beleid.
2. VLAM richt zich steeds meer op het creëren van impact, een onderneming zijn voor ondernemers en zijn werking als hefboom te versterken. In dit kader is ook het verwerven van Europese cofinanciering voor de uitvoering van promotieprogramma's een belangrijke factor.
3. Als beleidsondersteuner en bron van informatie over consumentgedrag voor beleidsmakers en bedrijven zet VLAM steeds meer in op data en analyse in zijn kenniscentrum. De realiteit van de Vlaamse voedingsgewoontes wordt tegen het licht gehouden en evoluties worden kenbaar gemaakt. Dit levert enerzijds waardevolle beleidsinzichten voor de opvolging van de voedsel- en eiwitstrategie en anderzijds steunt VLAM zo de sectoren actief in het tegemoetkomen aan de verwachtingen van de bevolking.
4. VLAM bevordert, binnen een maatschappelijk verantwoorde context en met aandacht voor specifieke communicatie rond thema's als duurzame consumptiepatronen en voedselbeheersing, systemen van integrale kwaliteitscontrole van agroproducten om zo de ontwikkeling en afzet van kwaliteitsvolle producten "van bij ons" te ondersteunen.
5. VLAM werkt aan een ecosysteem op structurele basis, zowel intern als met externe partners, om zijn kerntaken efficiënter uit te voeren en profileert zich daarbij als partner en gangmaker.
6. VLAM is verbindend tussen actoren, middenveld en overheid. VLAM werkt actief aan het slechten van handelsbarrières voor Vlaanderen.

7. VLAM stimuleert de export en draagt zo bij aan een positieve handelsbalans en een welvarender Vlaanderen. Hiertoe investeert VLAM in het onderhouden van handelsrelaties op de kernmarkten en blijft de exportwerking ook zoeken naar nieuwe opportuniteiten. Vlaanderen wordt daarbij op de kaart gezet als voedselregio die inzet op kwaliteit, innovatie en duurzaamheid. In het binnenland zet VLAM in op een lokale reflex voor onze producten. Er wordt gewerkt aan de perceptie van voeding, de sensibilisering van de bevolking voor lokale en gezonde productie van hoge kwaliteit en een verhoging van voedselveerdigheden. Om de consument te informeren en te inspireren, activeert VLAM diverse communicatiekanalen. VLAM wil in zijn communicatie ook actief de positie van de landbouwer als gerespecteerde voedselproducent in Vlaanderen herstellen.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	5.706	5.706
Index	136	136
Compensaties	-1	-1
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	-285	-285
Totaal BO 2027	5.556	5.556
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
SH0-1SKA2QA-WT	-1	-1	Er wordt 1000 euro gecompenseerd voor het leveren van papier bij de PRAAS-printers (printing as a service)

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-285	-285	Performante en sobere overheid - VLAM 5% dotatie

Inhoudelijke toelichting

VLAM krijgt jaarlijks een subsidie ter dekking van een deel van de algemene werking, inclusief een deel marktonderzoek, overkoepelende promotieactiviteiten, promotie van Vlaanderen als voedselregio, de taken in het kader van de Vlaamse Voedselstrategie en specifieke promotie van de producten van de sector bio, de korte keten, het steunpunt streekproducten. Voor 2027 wordt 5.556.000 euro VAK en VEK voorzien.

TGO-9TAXAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Dit zijn algemene ontvangsten die het Agentschap Landbouw en Zeevisserij in de loop van een bepaald jaar heeft, die geen toegewezen ontvangsten zijn, en die naar de algemene middelen van de Vlaamse begroting doorstromen.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	4.124
Andere bijstellingen	-16
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	4.108

Inhoudelijke toelichting

a) algemene ontvangsten voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Voor 2027 zijn er geen specifieke ontvangsten onder deze rubriek in het vooruitzicht. Naar analogie van vorige jaren wordt 11.000 euro ingeschreven. Dit bedrag wordt jaarlijks ingeschreven omdat bij de opmaak van de begrotingsvoorstellen en dus de ramingen voor een volgend jaar niet kan voorspeld worden welke dergelijke ontvangsten er al dan niet zullen gerealiseerd worden.

b) algemene ontvangsten - EU-gesubsidieerde lonen en werking van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij

In kader van de afspraken rond aanrekening van EU-subsidies is binnen het loonartikel TG0-1TAX2ZZ-LO een basisallocatie voorzien voor 'gesubsidieerde lonen' en binnen het werkingsartikel TG0-1TAX2ZZ-WT een basisallocatie voor 'gesubsidieerde werking'. De boeking van het aandeel EU-tussenkomst gebeurt via het algemene ontvangstenartikel TG0-9TAXAZZ-OW.

Voor 2027 zijn dit ontvangsten mbt:

- controleprogramma Visserij: luik EFMZVA (= 58% EU-subsidiëring): loon en investeringen, externe prestaties en werkingskosten. 620.000 euro
- FSDN-project (Farm Sustainability Data Network) (= 95% EU-subsidiëring) ontvangst voor het volledige project vanwege de EU gebeurde eind 2024. Looptijd 1/1/2024 - 31/12/2027. Voor 2027 worden geen bijkomende ontvangsten ingeschreven, enkel een bedrag ESR-neutraal met de uitgaven, nl. 229.000 euro
- Partnership van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij in een Agroecology-project. Looptijd 1/1/2024 - 31/12/2030. 6.000 euro

totaal: 855.000 euro

c) technische bijstand - GLB Strategisch Plan - deel landbouw: forfaitair % toegekend door de Europese Commissie.

Op deze deelrubriek zijn afspraken rond de aanrekening van EU-subsidies van toepassing. In afspraak met FB wordt de totale technische bijstand proportioneel ingeschreven doorheen de looptijd van het GLB-SP. Voor 2027 wordt 2.914.000 euro (= 12/66 van het totale budget voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij) ingeschreven wat cumulatief overeenstemt met de ingeschreven uitgaven voor technische bijstand op de begrotingsartikelen TG0-1TAX2ZZ-LO, TG0-1TAX2ZZ-WT, TG0-1TJG2WA-WT en TG0-1TJX2AA-WT. Binnen deze uitgavenartikelen zijn specifieke basisallocaties voorzien voor technische bijstand. De boeking van de EU-tussenkomst gebeurt via het algemene ontvangstenartikel TG0-9TAXAZZ-OW.

d) technische bijstand - EFMZVA-programma: forfaitair % toegekend door de Europese Commissie.

Op deze deelrubriek zijn afspraken rond de aanrekening van EU-subsidies van toepassing. Naar analogie met de technische bijstand voor het GLB-SP, wordt ook voor het EFMZVA-programma 328.000 euro (= 1/6 van het totale budget) ingeschreven wat cumulatief overeenstemt met de ingeschreven uitgaven voor technische bijstand op de begrotingsartikelen TG0-1TAX2ZZ-LO, TG0-1TAX2ZZ-WT en TG0-1TJX2AA-WT. Binnen deze uitgavenartikelen zijn specifieke basisallocaties voorzien voor technische bijstand. De boeking van de EU-tussenkost gebeurt via het algemene ontvangstenartikel TG0-9TAXAZZ-OW.

totaal begrotingsartikel TG0-9TAXAZZ-OW: 4.108.000 euro

TG0-9TAXTZZ-OI - ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN

Korte inhoud

Het betreft ontvangsten voor loonkosten en andere uitgaven die binnen de Vlaamse Gemeenschap integraal of gedeeltelijk worden (terug)betaald aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

De toegewezen ontvangsten van dit middelenartikel zijn aan uitgavenzijde bestemd voor de artikelen TG0-1TAX4ZZ-LO en TG0-1TAX4ZZ-WT.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	465
Andere bijstellingen	-15
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	450

Inhoudelijke toelichting

Voor 2027 heeft het betrekking op het controleprogramma Visserij EFMZVA (42% FIVA-tussenkost) waarbij er een tussenkomst is in de loonkosten voor vier personeelsleden, investeringskosten Agentschap Landbouw en Zeevisserij en externe prestaties en uitzonderlijke werkingskosten Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

totaal: 450.000 euro

TG0-9TAXTZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Het betreft ontvangsten voor loonkosten en andere uitgaven die door externen (niet EU) integraal of gedeeltelijk worden terugbetaald.

De toegewezen ontvangsten van dit ontvangstenartikel en het ontvangstensartikel TG0-9TAXTZZ-OI zijn aan uitgavenzijde bestemd voor artikel TG0-1TAX4ZZ-LO en TG0-1TAX4ZZ-WT.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	3
Andere bijstellingen	30
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	33

Inhoudelijke toelichting

ontvangsten 2027:

Het betreft de terugbetaling door externen van kosten van personeelsleden:

- ontvangst luik werkingskosten (niet EU): ontvangen vergoedingen voor personeelsleden die optreden als spreker, tussenkomst in vervoerkosten door externen, tussenkomst in buitenlandse zendingen door externen,...: 3.000 euro
- ontvangst luik loonkosten (niet EU) 0,5 personeelslid van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij dat door het departement WEWIS wordt terugbetaald: 30.000 euro.

TG0-9TJGAWA-OL - UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud

Dit betreft een louter technisch artikel om boekingen te kunnen doen in overeenstemming met het boekhoudschema dat werd uitgewerkt voor de verrichtingen op de orderekening van het Vlaams betaalorgaan (8T04470). Op die manier wordt in de Vlaamse IT-toepassing Orafin op kwartaalbasis een correcte boekhoudkundige weergave van deze transacties bekomen.

Hiertoe is een OL- (middelen) en LE- (uitgaven) artikel voorzien om de tijdelijke zekerheden in het kader van certificaten voor in- en uitvoer van landbouwproducten correct te kunnen boeken. TG0-9TJGAWA-OL is hierbij het middelenartikel en TG0-1TJG2WA-LE het uitgavenartikel.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	10.000
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	10.000

Inhoudelijke toelichting

Tot en met 2025 werd jaarlijks 20 miljoen euro ingeschreven, maar dit bedrag werd rekening houdende met realisaties voorgaande jaren verlaagd naar 10 miljoen euro voor 2026 en dit zowel op het OL- als het LE-artikel. Voor 2027 wordt eenzelfde bedrag als in 2026 ingeschreven, nl 10 miljoen euro.

Meer info omtrent deze tijdelijke zekerheden: In- en uitvoercertificaten | Landbouw en Zeevisserij

TG0-9TJGTWB-OW - TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW

Korte inhoud

Het betreft EU-ontvangsten ingevolge de deelname van de EU in de kosten verbonden aan opleidingsinitiatieven in de landbouwsector. Fonds voor landbouwworming opgericht bij art. 2 van het decreet van 6 juli 1994 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1994 dat luidt als volgt:

§ 1. Er wordt een fonds voor de landbouwworming opgericht.

§ 2. Aan het Fonds voor de landbouwworming worden toegewezen alle ontvangsten van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw ingevolge de deelname door de Europese Unie aan kosten in landbouwscholing als bedoeld in de richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 17 april 1972 betreffende de sociaal-economische voorlichting en de scholing van de personen die in de landbouw werkzaam zijn (72/161/EEG).

§ 3. De middelen van het Fonds voor de landbouwworming dienen rechtstreeks bij te dragen tot al wat dienen kan bij het landbouwwormingsbeleid.

Dit variabel krediet is uitdovend en blijft enkel nog behouden zolang het bijhorend uitgavenartikel (TG0-1TJG4WB-WT) operationeel is.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	0
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	0

Inhoudelijke toelichting

Naar analogie van vorige jaren zijn ook voor 2027 zijn geen ontvangsten meer voorzien.

TG0-9TJGTWC-OW - FONDS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID

Korte inhoud

Het Fonds Gemeenschappelijk Landbouwbeleid werd opgericht bijartikel 34 van het programmadecreet van 29 juni 2007.

De middelen van dit Fonds betreffen:

- het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden bij inbreuken op de randvoorwaarden;
- het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden bij andere vastgestelde onregelmatigheden;
- het gedeelte van de verschuldigde superheffing in de zuivelsector dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden;
- bij debiteuren superheffing geïnde intresten;
- bij debiteuren geïnde nalatigheidsintresten die betrekking hebben op het Vlaams aandeel van de teruggevorderde schuld;
- bij debiteuren gerecupereerde gerechtskosten;
- toevallige ontvangsten in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid;
- het gedeelte van de verschuldigde suikerheffingen dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden;
- bij debiteuren verbeurd verklaarde waarborgen waarbij de opbrengst voor het Vlaams Betaalorgaan is.

De toegewezen ontvangsten zijn gelinkt aan het uitgavenartikel TG0-1TJG4WC-WT.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	500
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	500

Inhoudelijke toelichting

Ontvangsten 2027: 500.000 euro

TG0-9TJGTWD-OW - FONDS VOOR HET LANDBOUWINFORMATIENETWERK

Korte inhoud

Dit betreft inkomsten van het Informatienetwerk Landbouwboekhoudingen (ILB) in het kader van de uitvoering van het Lambermontakkoord. Het Fonds voor het Landbouwinformatienetwerk werd opgericht bij art. 54 van het programmadecreet van 24 december 2004, gewijzigd bij programmadecreet van 18 december 2009 art. 115.

Omschakeling van FADN naar FSDN:

De basis act en implementation act werden gewijzigd: Verordening (EU) 2023/2674 van het Europees Parlement en de raad van 22 november 2023 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1217/2009 van de Raad wat betreft de omzetting van het informatienet inzake landbouwbedrijfsboekhoudingen in een informatienet inzake de duurzaamheid van landbouwbedrijven.

Het boekhoudnet van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij beschikt over een uitgebreid netwerk van land- en tuinbouwboekhoudingen. Op basis van het selectieplan voor de EU worden de gegevens van de bedrijven overgedragen aan het ILB dat deel uitmaakt van de Europese Commissie.

De inkomsten zijn afhankelijk van het aantal opgeleverde boekhoudingen en het tarief dat door de EC betaald wordt per boekhouding.

Omwille van de omschakeling van FADN naar FSDN, zal het ontvangen bedrag afhankelijk zijn van 3 delen:

- een bedrag afhankelijk van het aantal opgeleverde boekhouding en het tarief per boekhouding, op basis van de historische tabellen.
- een bedrag onafhankelijk van het aantal opgeleverde boekhoudingen, maar bepaald per lidstaat. Bedrag ter ondersteuning voor de omschakeling.
- een bedrag afhankelijk van het aantal opgeleverde boekhoudingen en het tarief per boekhouding, op basis van de nieuwe FSDN-tabellen.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	257
Andere bijstellingen	241
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	498

Inhoudelijke toelichting

De ontvangsten voor 2027 worden geraamd op 497.800 euro. Het bedrag wordt samengesteld uit een voorschot 2027 (gebaseerd op de nieuwe FSDN-wetgeving) en het saldo van het boekjaar 2025 (gebaseerd op de oude FADN wetgeving). De toegewezen ontvangsten zijn bestemd voor het uitgavenartikel TG0-1TJG4WD-WT.

TG0-9TJGTWF-OI - VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud

Bij het programmadecreet naar aanleiding van de begrotingsaanpassing 2022 werd het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij uitgebreid met financiering van en voor uitgaven die betrekking hebben op de cofinanciering van het Vlaams Klimaatfonds voor land- en tuinbouw gerelateerde initiatieven.

In de middelenbegroting moest hiertoe een OI-artikel worden ingeschreven.

Dit artikel is gelinkt aan het uitgavenartikel TG0-1TJG4WF-WT en TG0-1TAG4ZY-LO.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	0
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	0

Inhoudelijke toelichting

Voor 2027 zijn nog geen ontvangsten op dit artikel voorzien.

TG0-9TJGTWF-OW - VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud

Het Fonds voor Landbouw en Visserij (na de regionalisering van de federale landbouwfondsen) is decretaal opgericht en verder uitgebreid als volwaardig begrotingsfonds waarin inkomsten geïnd kunnen worden en uitgaven gedaan binnen het brede kader van landbouwbeleid.

Wettelijke basis:

- decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij, laatst gewijzigd bij decreet van 29 maart 2024;
- besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten, laatst gewijzigd bij het besluit 20 juni 2025;
- koninklijk besluit van 4 juli 2024 houdende vaststelling van de retributies betreffende de opdrachten toevertrouwd aan de Gewesten door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen voor de toepassing van beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten.

Dit artikel vormt samen met het artikel TG0-9TJGTWF-OI de ontvangsten kant van de uitgaven artikelen TG0-1TJG4WF-WT, TG0-1TJG4WV-IS en TG0-1TAG4ZY-LO

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	895

	Ontvangst
Andere bijstellingen	157
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	1.052

Inhoudelijke toelichting

De ramingen van de ontvangsten zijn in grote mate gebaseerd op de grootteorde van ontvangsten 2025, dus uitgaande van historiek en constant beleid, omdat er voor het plantaardig teeltmateriaal binnen de verschillende categorieën voor een veelheid aan verschillende activiteiten verschillende tarieven aangerekend worden, ofwel per ha, per kg, per controle of in een aantal gevallen volledig forfaitair én omdat de aanvragen een jaarlijkse schommeling kennen die deels ingegeven is door de conjunctuur in de sector. Deze schommelingen zijn niet mogelijk 2 jaar vooraf in detail beter in te schatten dan wat op een eenvoudiger manier kan volgens de historiek en constant beleid.

Aangezien het aantal verschillende types retributies dus zeer uitgebreid is worden een aantal types overzichtelijk samengebundeld en opgeteld in de onderstaande categorieën (deelsectoren van het plantaardig teeltmateriaal).

- rassenlijsten: 276.000 euro
- erkenningen: 68.000 euro
- teeltmateriaal zaaizaden: 280.000 euro
- teeltmateriaal pootaardappelen: 358.000 euro
- teeltmateriaal meerjarige teelten: 67.000 euro
- certificering hop: 3.000 euro

totaal : 1.052.000 euro

De voorbije jaren werd de raming van de inkomsten o.b.v. de gehanteerde berekeningsmethoden steeds redelijk waarheidsgetrouw benaderd met de realiteit. Verschillen in cijfers zijn steeds te verantwoorden vanuit lichte verschillen in geschatte aantallen, in functie van de conjunctuur in de sector (aantal aangemelde rasdossiers, aantal ingeschreven percelen voor zaaizaadvermeerdering, aantal geoogste kilo's zaaizaden of pootgoed voor partijkeuring, enz.).

TG0-9TJXTAC-OW - FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET

Korte inhoud

Het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet werd opgericht in het decreet van 6 juli 2018 houdende bepaling tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (art.14).

a. Het gaat om volgende ontvangsten:

1° de administratieve geldboeten en exclusief bestuurlijke geldboeten, in voorkomend geval de vermeerdering hiervan met het economisch voordeel voortvloeiend uit het plegen van de inbreuk, geïnd in uitvoering van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;

2° de expertisekosten geïnd in uitvoering van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;

3° de bijdragen en bestuurlijke geldboeten, geïnd in uitvoering van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen.

Momenteel hebben de inning van de geldboeten voornamelijk betrekking op niet naleving van de voorwaarden in het kader van de karkasclassificatie en visserij (logboekverplichtingen, aanlandingsplicht, quota).

b. Sectorale regelgeving in opmaak om bijkomende retributies te innen. Deze bijkomende toegewezen ontvangsten zullen verlopen via dit Fonds. Het betreft:

- retributies voor importcontroles in de biologische sector
- retributies voor importcontroles in de visserijsector
- retributies voor kwaliteitslabels wijnsector

De toegewezen ontvangsten zijn aan uitgavenzijde bestemd voor artikel TG0-1TJX4AC-WT en TG0-1TJX4AC-LO.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	144
Andere bijstellingen	44
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	188

Inhoudelijke toelichting

a. Het gaat om ontvangsten (art.14 van decreet van 6 juli 2018 houdende bepaling tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018): 188.000 euro (gebaseerd op realisaties 2025)

b. Sectorale regelgeving in opmaak om bijkomende retributies te innen. Momenteel is nog niet voldoende duidelijkheid hoeveel ontvangsten zullen geïnd worden: PM

Budgettair kader DAB's en rechtspersonen ***VLAAMS LANDBOUWINVESTERINGSFONDS***

Toelichting

Het VLIF werd opgericht bij decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994. Het besluit van de Vlaamse Regering van 11 december 2015 regelt de taken, het beheer en de werkwijze van het VLIF.

Het VLIF ondersteunt de Vlaamse land- en tuinbouw door duurzame investeringen te stimuleren om de structuur van de land- en tuinbouwbedrijven te verbeteren, hun rendabiliteit te verzekeren en de kostprijs te verminderen.

TJW - LAND- EN TUINBOUW **Ontvangsten**

Code	Toelichting
5720 TERUGBETALINGEN DOOR ONDERNEMINGEN (BEGUNSTIGDEN OF KREDIETINSTELLINGEN)	De teruggevorderde steunbedragen zijn eigen ontvangsten voor het VLIF. De effectief ontvangen bedragen kunnen boven op het reguliere vastleggingskrediet aangewend worden voor het toekennen (vastleggen) van nieuwe VLIF-steun.

Code	Toelichting
	Hiermee zullen dan ook uitbetalingen gebeuren voor de aldus toegekende steun. In de praktijk wordt het bedrag aan eigen ontvangsten dat effectief geïnd wordt in het jaar X vastgelegd in het jaar X+1. Dit betekent dat in 2027 de eigen ontvangsten van 2026 vastgelegd zullen worden. Raming terugvorderingen 2027 van 200.000 euro wat in de grootte-orde ligt van de vorige jaren.

Uitgaven

Code	Toelichting
5130 WAARBORGEN	<u>VLIF-waarborg</u> Landbouwers die niet voldoende zekerheden konden voorleggen aan een erkende kredietinstelling voor het toekennen van een krediet konden VLIF-waarborg vragen tot eind 2020. Het aantal openstaande dossiers voor uitwinning is heel beperkt. Het jaarlijks voorziene budget wordt verlaagd van 300.000 euro naar 200.000 euro VAK en VEK.
5112 KAPITAALPREMIES - PAS PROVISIE	<u>Investerings via herverdeling PAS provisie (VLIF investeringen PAS en klimaat)</u> PAS: elke PAS-investering (luik VLIF) met toewijzing vanuit de PAS-provisie zoals opgenomen in de conceptnota PAS wordt met PAS middelen gefinancierd. Er wordt "pm" voorzien voor deze PAS-investeringen in de VLIF-begroting. Het budget zal via herverdeling vanuit de PAS-provisie en het Vlaams Klimaatfonds worden overgeheveld naar het VLIF.
5112 NIET-PRODUCTIEVE INVESTERINGEN	<u>Niet-productieve investeringen (NPI)</u> Dit is steun voor investeringen die op de eerste plaats een maatschappelijke functie hebben. Ze dragen bij tot het realiseren op Vlaams niveau van uitdagingen op het vlak van milieu, natuur en klimaat. Deze investeringen leveren geen of slechts een geringe bijdrage aan de winstgevendheid van het bedrijf. Het wettelijk kader wordt geregeld door het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 betreffende steun aan niet-productieve investeringen voor milieu-en klimaatdoelen. Het Europese luik: Verordening (EU) 2021/2115 (zie kapitaalpremies) Ook hier wordt analoog aan kapitaalpremies met selectieblokken van (maximaal) drie maanden

Code	Toelichting
	gewerkt, waarin de landbouwers een steunaanvraag kunnen indienen. Sinds 2023 worden, in de regel, de eerste twee selectieblokken pas na ontvangst van een bewijs van uitvoering vastgelegd. Voor de laatste twee selectieblokken is dit niet mogelijk omdat deze anders niet meer in het betrokken jaar kunnen vastgelegd worden. Door deze praktijk stijgt de globale realisatiegraad. VAK: 3.400.000 euro en VEK: 2.000.000 euro
5112 KAPITAALPREMIES	<u>PAS: innovatie in de landbouw</u> In de PAS conceptnota is 40.000.000 euro voorzien voor innovatie in de landbouw in 2027. Hiervan wordt 37.556.000 euro VAK opgenomen in de VLIF begroting om uitvoering te geven aan PAS-gerelateerde investeringen. Dit is een verhoging met 3.556.000 ten opzichte van 2026 door overheveling van dit bedrag vanuit begrotingsartikel TG0-1TJX2WB-WT. Voor VLIF PAS Innovatie in de landbouw wordt 36.402.000 euro VEK voorzien om uit te betalen vanuit het luik PAS innovatie in de landbouw.
5112 PROJECTSTEUN VOOR INNOVATIE	<u>Innovatieve investeringen</u> Hier gaat het om financiële ondersteuning van innovatieprojecten opgezet door landbouwers of samenwerkingsverbanden. Deze innovaties komen voor de eerste keer voor in Vlaanderen in een bepaalde deelsector en betreffen investeringen met een voldoende potentieel om de economische, ecologische en sociale kracht van de landbouwsector te versterken. Dit wordt geregeld door het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 over steun voor innovatieve investeringen in de landbouw. Het Europese luik: Verordening (EU) 2021/2115 (zie kapitaalpremies) VAK: 2.850.000 euro en VEK: 2.600.000 euro
1211 AANKOOP VAN NIET DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN	<u>Interventie</u> De labo-analysekosten in het kader van de EU-interventie van land- en tuinbouwproducten zijn ten laste van het VLIF. Deze kosten hangen af van de hoeveelheid van het aangekocht product. Dit laatste is moeilijk te voorspellen zodat de 110.000 euro VAK/VEK uit het verleden kunnen behouden worden. De wettelijke basis is artikel 12, §3/1,2° van het decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994. Europees wordt dit bepaald door Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/1238 van de Commissie

Code	Toelichting
	van 18 mei 2016 tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft openbare interventie en steun voor particuliere opslag en de Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1240 van de Commissie van 18 mei 2016 houdende uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft openbare interventie en steun voor particuliere opslag.
5112 KAPITAALPREMIES	<u>Kapitaalpremies</u> <u>Vastleggingskrediet</u> Sinds 2023 loopt de huidige Europese programmaperiode met in Vlaanderen het GLB-Strategisch Plan 2023-2027. Voor deze dossiers geldt de Verordening (EU) 2021/2115 van het Europees Parlement en de Raad van 2 december 2021. Er is een Vlaams cofinancieringspercentage van 57% en een EU-tussenkomst van 43%. Wetgeving: besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 over steun voor productieve investeringen en opstartverrichtingen in de landbouw en het Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten van de sectorale landbouw- en zeevisserijregelgeving. A. <u>Overnamesteun</u> Steun voor de opstart of overname en aankoop van een bestaand landbouwbedrijf door een jonge landbouwer (tot 40 jaar). Deze maatregel heeft als hoofddoel de generatiewissel in de sector te ondersteunen. Door het grote aantal aanvragen en het gegeven dat in de regel wordt ingestapt in grotere bedrijven moet er aanvullend Vlaamse financiering worden voorzien, zoals ook mogelijk is via GLB-SP om de starters die voldoen aan de voorwaarden na selectie eveneens te kunnen ondersteunen. Bedrag: 11.622.000 euro VAK B. <u>Investeringssteun</u> Dit is steun voor duurzame productieve investeringen op landbouwbedrijven om hen toekomstbestendiger en slagkrachtiger te maken zodat ze o.a. kunnen inspelen op nieuwe eisen vanuit de overheid en beter kunnen voldoen aan de huidige maatschappelijke verwachtingen. Er wordt gewerkt met het systeem van blokperiodes (call). Eén blokperiode duurt maximaal 3 maanden. In een kalenderjaar zullen maximaal 4 blokperiodes opengesteld worden. Na het afsluiten van een indieningsperiode worden alle aangemelde verrichtingslijnen gerangschikt volgens hun doelmatigheidsscore, van hoog naar laag. Op basis van deze rangschikking worden de aangemelde verrichtingen geselecteerd tot aan het vooropgestelde selectiebudget waarvoor het VLIF

Code	Toelichting
	steun kan toekennen na het voldoen aan alle VLIF-voorwaarden mits bewijsstukken. In kader van bijkomende uitdagingen voor de Vlaamse landbouwsector als gevolg van het stikstofdecreet wordt ook een flankerend budget voorzien om landbouwers te ondersteunen. Deze afspraken werden gemaakt in de PAS conceptnota (VR 2022 2302 MED.0068/2) en Definitieve Programmatorische Aanpak Stikstof (DPAS) VR2023 1503 MED0103/2. Sinds 2023 worden, in de regel, de eerste drie selectieblokken pas na ontvangst van een bewijs van uitvoering (binnen 2,5 maand na selectie) vastgelegd. Voor het laatste selectieblok is dit niet mogelijk omdat deze anders niet meer in het betrokken jaar zelf kan vastgelegd worden. Door deze werkwijze zien we de globale realisatiegraad stijgen. Bedrag: 37.700.000 euro <i>Totaal kapitaalpremies: 49.322.000 euro</i> <u>Vereffeningskrediet</u> Voor de kapitaalpremies (reguliere middelen) worden betalingen ingeschreven ten belope van 52.017.000 euro. Dit hogere VEK is te verklaren door het grotere aantal dossiers dat zal worden afgehandeld waarvoor een inhaalbeweging voorzien is om dossiers sneller uit te betalen.
5112 VERANDEREN VAN VERDIENMODEL (NIEUW)	<u>Opstart of omschakeling naar een duurzaam verdienmodel</u> Hier gaat het om een forfaitaire steun voor de opstart of omschakeling naar een vernieuwend verdienmodel op het landbouwbedrijf. Het kan hier gaan om een volledig nieuw bedrijf, een nieuwe bedrijfstak of een volledige of gedeeltelijke omschakeling waarbij nieuwe of aangepaste bedrijfstakken de oude bedrijfstakken vervangen. Hier wordt ook gewerkt met blokperiodes. Hier wordt het wettelijk kader vastgelegd door het Besluit van de Vlaamse Regering over de steun voor de opstart van of de omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf (6/10/2023) Europees luik: Verordening (EU) 2021/2115 (zie kapitaalpremies) VAK: 855.000 euro en VEK: 400.000 euro
5112 B) INVESTERINGSSTEUN AAN AGROVOEDINGSBEDRIJVEN	<u>Investerings aan Agrovoedingsbedrijven</u> Door gericht te investeren in de duurzame verwerking en afzet van landbouwproducten, maken we werk van een toekomstgerichte Vlaamse agrovoedingsketen waarvan de land- en tuinbouwers de basis blijven vormen.

Code	Toelichting
	Het wettelijk kader is vastgelegd in het Besluit van de Vlaamse Regering van 6 oktober 2023 over steun voor investeringen voor duurzame verwerking en afzet van landbouwproducten. Europese wettelijk kader: Verordening (EU) 2021/2115 (zie kapitaalpremies) VAK: Geen oproep in 2027 en VEK: 700.000 euro.
5112 AAN PROEFTUINEN EN -CENTRA	<u>Omkadering</u> Het doel is het ondersteunen van investeringen aan de omkaderingssector van landbouw, meer bepaald de praktijkcentra en vergelijkbare instellingen. In 2027 is er een oproep voorzien. Het wettelijk kader wordt bepaald door het Besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land- en tuinbouw en het Ministerieel besluit van 15 oktober 2007 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land- en tuinbouw. VAK: 3.000.000 euro en VEK: 2.300.000 euro

TJZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting
0821 OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN (INTERVENTIE)	Dit betreft een saldo van 2.177.000 euro dat al meerdere jaren onveranderd bleef, maar vanaf 2027 niet langer behouden blijft.
4610 TOELAGE TG0-1TJG5WW-IS (LUIK PAS: INNOVATIE IN DE LANDBOUW)	In de PAS conceptnota (d.d. 23/2/2022) is 40.000.000 euro voorzien voor innovatie in de landbouw in 2027. Hiervan wordt 34.000.000 euro opgenomen in de VLIF begroting als toelage om uitvoering te geven aan PAS-gerelateerde investeringen. Dit is eenzelfde bedrag als in 2026.
4610 TOELAGE TG0-1TJG5WW-IS	De totale voorziene betalingen bedragen langs uitgavenzijde 96.729.000 euro. Langs ontvangstenzijde zijn er a) een overgedragen saldo op 31 december 2026 van 94.771.000 euro en b) eigen ontvangsten ten belope van 200.000 euro. Er wordt bijgevolg een toelage voorzien van 86.846.000 euro (waarvan 34.000.000 euro voor PAS innovatie in de landbouw)
0821 OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN	Het overgedragen overschot van 31 december 2026 bedraagt 92.592.000 euro

Code	Toelichting
	waarvan 79.064.000 euro PAS innovatie in de landbouw.

Uitgaven

Code	Toelichting
0322 OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR (PAS INVESTERINGEN INNOVATIE)	saldo PAS innovatie in de landbouw: 76 662.000 euro = saldo eind 2026 van 79.064.000 euro - 36.402.000 euro uitgaven 2027 + 34.000.000 toelage 2027
0322 OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR (REGULIER)	Regulier saldo 8.426.000 euro • encours 476.000 euro eigen ontvangsten • encours 1.200.000 euro klimaatmiddelen • encours 6.750.000 euro regulier